

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

inzerati: do 9 peti vrst 4 1 D, od 10—15 peti vrst 4 1 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe besela 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upraviništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frakovano.

Rokopisov se ne vrata.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	v Jugoslaviji		v inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povzponu se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

NEKAJ BESED BRATOM HRVATOM.

Kaj naj rečem o bratih Hrvatih?
Naj mi ne zamerijo, ako sem odkritost: vedno se mi je videlo, da so med našimi tremi plemeni Hrvatje najmanj žilavi, najmanj zanesljivi in najbolj vihravi! Imeli so ustavno zaječeno široko avtonomijo, a nikdar niso nas Slovencev Nemci tako pestili, kot so pestili nje plemeniti potomci divjih Hunov in slavskih Arpadov. Nikdar si nisem mogel razložiti dejstva, da so pokazali Hrvatje tako malo odpora napram nastitju, ki je prihajalo iz Budimpešte, in nikdar mi ni bilo jasno, kako je mogoče, da se je preko Hrvatske tako razpaslo madžarstvo, kakor se je bilo v Istini.

Ne prisvajam si pravice, vitiati se v hrvatske razmere ali dajati komurkoli kakke lekcije ali tudi samo nasvete. Na Hrvatskem imajo govoriti nedvomno v prvi vrsti Hrvatje sami. Njih glava, njih svet! Tudi za nje velja končno: kakor si postelješ, tako boš ležal! Toda nihče mi ne more zameriti, ako opazujem in delam svoje opazke. Tem manj, ker tudi za nas Slovence ni vse eno, kako si naši bratje onkraj Sotle stvari uredi.

Kaj je vzrok nezadovoljstva na Hrvatskem? Ako gotove napake, ki jih nedvomno delajo v Beogradu, potem Hrvatim tega ne moremo zameriti. Ali vtis imam, da gre Hrvatim za vse kaj drugega. Vzroki nezadovoljstva so na Hrvatskem bolj formalnega kot stvarnega značaja. Poprej so imeli Hrvatje svojega bana. In tako si mislijo nekateri: »Kako bi mogla Hrvatska eksistirati brez bana?« Oj ti ljuba konservativnost, oj ti ljuba starokopitnost, ki se ne moreš ločiti od tega, kar je osrečevalo naše pradede, ki se ne moreš in ne znaš prilagoditi novim razmeram! Da, Hrvatje so imeli svojega bana, a kaj je bil običajno ta ban? Madžarski eksponent! Ali so naši bratje Hrvatje že pozabili na Hedervarijeve čase? Kaj je imelo hrvatsko ljudstvo od vsega tistega sijaja, s katerim se je obdajal ban? Mislim, da vrlo malo! Vsaj nič dobrega! Meni je čisto vse eno, ali dobé Hrvatje svojega bana ali ne, mislim pa, da naj bi hrvatsko ljudstvo pomedlo s tako staro šaro, zavedlo se novih razmer, ki je stavilo pred nove naloge, ter začelo iskati svoj spás v prisrčni skupnosti z onimi svojimi rodnimi brati, v katerih sredi jim je določila mesto usoda.

Nekaj, kar mi je tudi docela neumevno, je tista zaslepienost, s katero sledijo Hrvatje svojem Radiću. Ali je hrvatsko ljudstvo res še tako nerazodno, da mu lahko natvežš karkoli hočeš? In kje je hrvatska inteligenca? Kdo dela za Radića propagando, kdo razširja njegove nauke, ker sam vendar ne vzmore vsega! Ali ni nič ljudi na Hrvatskem, ki bi se zavedali, kako pogubonosno je Radićev delovanje, ki bi se dvignili zoper njegove agitatorje ter ne-

ukemu ljudstvu pojasnili brezmiselnost vsega tega, kar jim obeta in obljube Radić in njegovi kumpani? To bi bilo zares nadvse patriotično delo! Kajti Radić ni toliko sovražnik države kot sovražnik in škodljivec lastnega naroda! Kateri količkar pameten človek ne bi uvideval, da mora Radićev delovanje dovesti prej ali slej do katastrofe?

Čisto umestno je bilo, da sto stopili vladni krogi z njimi v stik ter ga prisilili na ta način, da je pokazal zopet enkrat svojo barvo. Ne razumem pa, kako so se mogli razni strankini načelniki spuščati z njim v dogovore in pogajanja. Ali se niso ti politiki nič domislili na prislovico: »Povej mi, s kom se bratis in povem ti, kdo si!« Kajti, da z Radićem ne more biti nobene skupnosti ne na eno ne na drugo stran, je povsem jasno. Kaj je Radić? Norec? Patološki tip? Ne eno, ne drugo! Radić je temveč magarac v prav istem pomenu besede, v katerem jo po lastnem pojasnilu on rabi drugim nasproti! Radić je prefriganec, navihaneč, da mu ne najdeš tako lahko para! Radić je človek, ki se norčuje iz vsega sveta. Ako mu Scotus Viator verjame, da mu je v Istini za sporazum, mu jaz nikdar ne bom! Radiću ni niti za sporazum v Beogradu, niti ne v resnici za tisto seljaško republiko, ki jo obeta svojim ovčicam — ker vé le predobro, da bi bilo eno kot drugo njegova poguba. Radiću ugaia uloga nekakšnega suverena, njemu prijaio navdušene ovacije, ki mu jih prireajo v svoji lahkovernosti nerazodno množice preprostih seljakov, a vse to bi takoj minilo, čim bi stopil na realna tla. To Radić dobro vé in zato bo imel še dalje samo to skrb, da ostane — voda kalna. Zakaj sicer bi se znalo nekega dne zgoditi, da stopijo njegovi volilci pred njega in ga vprašajo: »Kaj je s tvojimi obeti, kaj s tvojimi obljubami? Obetali si nam republiko, v kateri ne bo vojakov, ne bo davkov, v kateri se bo lahko vsakdo zastoj vozil po železnici, skratka, v kateri se bosta cedila mleko in med — a zdaj si hkratu obrnil svoje korake proti Beogradu! Izdajalec!« Baš tako pa si Radić tudi ne more želeiti, da bi imel priliko, pokazati svojo seljaško republiko v pravi luči, ker se prav dobro zaveda, da take republike, kakor jo obljube, je on, še nikdar ni bilo na svetu in je nikdar ne bo. Začetek republike bi bil konec njegove slave! Spoznanje bi tudi omejenemu seljaku kaj kmalu prišlo in potem gorje Radiću! Iz vsega tega pa sledi, da se Radić kot politični faktor precenjuje. Ignorirati ga, to bodi načelo vseh pametnih politikov, ker kakega resnega spoštovanja v Istini ne zasluži! To je vse preveč časti, ki se danes Radiću izkazuje! Samo toliko pozornosti naj se mu posveča, kolikor zahteva avtoriteta države. Vsi pa, ki v resnici ljubijo hrvatski narod, naj zastavijo vse

svoje moči, da ga čim prej rešijo Radićevega škodljivega vpliva ter privedejo do pravega spoznanja. Ker, kakor že omenjeno, Radić je v prvi vrsti sovražnik lastnega naroda!

NAJNUJNEJŠE.

Volitve v naš državni parlament so prinesle za takozvane prečanske dele države dokaz, da naša državna misel v širokih kmetijskih masah hrvatskega in slovenskega dela našega državnega naroda kratkoinmalno nima niti najrahljših korenin, od katerih bi bili upravičeni pričakovati, da se razrastejo v dogledni dobi našega novega razvoja v jako drevo lastne narodne države. Odkod ta neveseli pojav, to vprašanje zanima predvsem raziskovalca naše žalostne preteklosti. Sedanjí krmari našega političnega broda pa morajo s tem dejstvom računati in po tem uravnati svoje nadaljnje postopanje pri vodstvu naše aktivne politike.

Kakor bi bilo razveseljivo dejstvo, da je naša državna ideja enotne naše državne nacije zasidrana v širokih plasteh našega kmetijskega ljudstva, ki bi bilo glavni nositelj te velike, te največje naše ideje, ki mora biti in ostati v srcu vsega našega naroda, vendar nam nikakor ni treba obupati ob realni izkušnji zadnjih političnih dogodkov, da naša stvar ni tako idealno zasnovana in zajamčena, kakor smo sanjali o njej vse dni naše sužnosti mi prečanski inteligentje, ki nosimo to našo idejo od rojstva v svojih jugoslovenskih dušah, ki smo za njo živeli in trpeli in ki si je ne damo vzlic vsem bridkim preizkušnjam iztrgati iz svojih src.

Nikdar in nikoli ne!

Po rezultatih zadnjih volitev, ki dobrih poznavalcev naše narodne psihe, v kolikor se javlja v širokih masah kmetijskega ljudstva, nikakor niso presenetili, vztrajamo tem odločneje na svoji točno začetni poti v lepšo bodočnost naše skupne domovine, zavedajoč se stare zgodovinske resnice, da so imele velike spasonosne ideje svoj čisti izvor vselej in povsod le v ožjem krogu zavednega, čustvenega in miselnega pred masami korakajočega inteligentnega dela vsakega naroda, ki je potegnil sčasoma za seboj po naravnem zakonu večje umstvene sile tudi široke mase, ko so izpregledale in začutile tudi same moč nove ideje, ki jim je prinesla novo življenje.

Iz ožjega in najožjega kroga zavednega prebivalstva se je dvignila že tolikokrat v zgodovini narodov zastava, za katero jih je šlo ob začetku novega gibanja le nekaj; in njih število je naraščalo od dneva do dneva, dokler ni bil prapor sveto znamenje vsem, ki so bili le količkar dobre volje.

Isto vzvišeno misljo, takega po številu sicer malega, po notranji sili ideje pa nepremagljivega krđela, mora vršiti tudi naša inteligenca, ki hoče edinstveno jugoslovensko državo, ki je uprav odločena, premagati za vsako ceno odpor proti življenjskemu cilju svojega zemskega bivanja, proti lastni, dobro organizirani in močni državi, ki po svoji nemoči in razcepljenosti nikdar ne sme biti v zasmeh našim starim prijateljem onkraj naših granic, pa naj ta odpor izhaja iz vrst lastnega prebivalstva, ki še ne more in ne zna ceniti blagodati na znotraj in na zunaj silne, edinstvene svoje države.

Cilj vsega političnega stremjenja in udeleževanja naše inteligenca, starejše in mlajše in najmlajše, je s tem ostro začetan. V tem znamenju mora zmagati in bo zmagala.

Pri tem je pa eno najnujnejše in najpotrebnejše, prava pravcata conditio sine qua non! Naša država mora omogočiti nemudoma in za vsako ceno svoji inteligenca, ki je v danih razmerah vsaj v Hrvatski in v Sloveniji edina nositeljica naše državne ideje, časten obstanek, vsaj golo možnost življenja in dela za bodočnost te države.

Kajti te možnosti častnega obstanka in vselega dela za državo, ki nam je vsem pri srcu, danes naša inteligenca nima več. Eksistenčni pogoji te male čete, ki bi morala prednjačiti našim masam v boju in delu za državo in njen razvoj in razcvet, so kruto porušeni, v dušah in srcih je črni obup nad usodo svoje, ki nimajo niti najpotrebnejših sredstev za življenje.

Naravnost strašno statistiko o tej bedi brez primere bi lahko objavili takoj na tem mestu, če bi le količkar dvomili, da kdo ne veruje v absolutno resničnost in neizpodbitnost naše trditve. Glasno in jasno bodi povedano vsem in vsakomur, kogar se tiče in mora tikati, če zares hoče to našo državo, če ni njen tihi nasprotnik!

V tej brezprimerni bedi naše inteligenca je nelzerno večja nevarnost za obstoj naše države kakor pa v vseh volitvah številnih vseh separatistov in federalistov tu in tam.

Tukaj je glavna in največja, tukaj je edina nevarnost za to državo. Vse druge se ne morejo niti primerjati z njo.

Z vprašanjem eksistence našega razumnstva, našega uradništva stoji in pade naša državna zgradba, naša državna ideja. Največji greh zoper to državo in njeno vodilno misel je storila bivša radikalnodemokratska koalicija v parlamentu, ki iz strahu pred svojimi volilci ni v pravem času povoljno rešila uradniškega vprašanja, kar je povzročilo neznošno sedanjo poostrevo, ki je že začetek neizbežne katastrofe.

Pred neposrednim začetkom katastrofe kličemo vsem: Obezbredite inteligenco in — rešili ste državo!

Gospodine Štipica Radić v svoji vili lahko čaka še nekaj časa, tudi druga mu Korošec in Spaho lahko še potrpi, naša bedna inteligenca v Radićevi republiki in v Koroščevi zakonodajni Sloveniji — ne more več.

To je uvidel naš najboljši zaščitnik kralj Aleksander, ko je poveril g. Nikoli Pašiću nalogo, da sestavi delavno koalicio, ki bo smatrala za svojo najnujnejšo, za svojo prvo nalogo, da reši uradniško vprašanje tako, da bodo mogli nameščenci živeti in delati za prospeh države. Vse države v naši bližini so to stvar že uredile, kakor se urediti mora v vsaki državi, ki hoče živeti.

Naš simpatični vladar je pokazal s tem svojim činom najglobljiše razumevanje tega, kar je najnujnejše in najpotrebnejše. Če imamo državnike in politike, ki zaslužijo to častno ime, ga morajo posnemati — brez odloga, ker je to zadnji čas — pred katastrofo.

D. M.

PISMO IZ PRAGE.

Debata o bankah. — Sprejeti stanovanjski zakon. — Boj za sladkorne cene. — Arhitekt Jan Kotera.

Koncem aprila.

Predmet živnega zanimanja v zasedanju poslanske zbornice je bila razprava o češkoslovaškem bankovništvu, zlasti o propadu Moravsko-slezke banke in banke »Bohemie«. Iz izjave finančnega ministra inženirja Bečke in iz debate je sledilo jasno, da se ne da govoriti o krizi v našem bankovništvu, marveč da gre le za slučaj, ki so jih zakrivila ali slabe podlage ali pa nesposobno in slabo vodstvo.

Minister Bečka je v svoji izjavi svaril pred posploševanjem sodbe o stanju čeških bank, navedel vzroke propada Moravsko-slezke banke in »Bohemie« ter ocenil izgube te na 100 milijonov, one pa na 120 milijonov. Vlada izda odredbe v varstvo vlagateljev in pripravila v to svrhu že posebni zakon, one pa, ki so izgube zakrivil, izroči sodišču. Minister se je pri tem dotaknil tudi zavodov, o katerih se razširjajo breztemeljne govorice, ki imajo namen škodovati, kar se tiče zlasti Živnostenske banke. Izjavi ministra Bečke, ki je služila kot odgovor na podane interpelacije, je bila odobrena.

Važen in lahko se reče zgodovinski dogodek je bilo tudi sprejetje prvih zaključnih računov naše samostojne češkoslovaške države. Računi se tikajo poslednjih dveh mesecev l. 1918. in leta 1919.

Poslanska zbornica je sprejela stanovanjske zakone in rešila tako uspešno eno svojih glavnih nalog. Predloga o

Ricardo je potegnil pismo iz svojega žepa. »Imam sestro v Londonu,« je dejal, »ki je vdova, jako prijazna gospa. Tudi jaz sem že mislil na to, kaj naj se zgodi z gospodično Celijo. Pisal sem svoji sestri in tu je odgovor. Gospodična Celija ji bo zelo dobrodošla.«

Hanaud je stegnil svojo roko in iskreno stisnil Ricardovo.

»Mislim, da ne bo dolgo ostala sama. Mlada je in popravila se bo od tega udarca. Tako ljubka in nežna je. — Če — če, kdo ne pride vmes, ki jo ljubi in ki ga bo ona ljubila, potem bom jaz — da, jaz sam njen soprog za vedno, ko sem že bil njen papa eno noč.«

Pri tem se je prav glasno nasmejal. To je bila Hanaudova navada.

Mr. Ricardo je nekaj časa molčal. Nato pa je vprašal:

»In kaj se bo zgodilo z zločinci?«

»Ženske bodo obsojene na dosmrtno ječo.«

»In moški?«

Hanaud je zmignil z ramami.

»Morda giljotina, morda Nova Kaledonija. Kako naj to vem? Saj nisem predsednik republike.«

— KONEC. —

A. E. W. Mason:

68

KLIC NA POMOČ.

Roman.

»Jaz?« je začudeno vzkliknil Ricardo.

»Da. Pravili ste mi, da ste šli s Harryjem Wethermillom v hotel ono noč, ko se je zgodil zločin, in da ste se točno ob desetih ločili od njega. Pogled v njegovo sobo me je poučil — in spominjate se, da sem nato, ko smo si ogledali najdeni avto, predlagal, da gremo v njegovo sobo in se tam dalje pogovarjamo — da je bilo zelo lahko, stopiti iz njegove sobe na verando in od tod izgniti črez vrt iz hotela, ne da bi kdo kaj videl. Vaša soba je na sprednji strani hotela in ima razgled na Mont Revard, Wethermillova pa na vrt in na mesto Aix. V četr ure ali dvajsetih minutah je že lahko bil v vili Rose. Mogel je biti v salonu že pred polednjasto in baš to je bil čas, ki sem ga domneval. Tako nepažen, kot je šel ven, se je tudi vrnil. Dragi moj, par zanimivih vtisov pod njim. Oglejte si to, Mr. Ricardo, če se vrnete v svoj hotel. Toda to še ni bilo vse. V Wethermillovi sobi smo se pogovarjali o Ženevi in o razdalji med Ženovo in Aixom. Ali se spominjate?«

»Da,« je odgovoril Ricardo.

»Ali se tudi spominjate, da sem ga vprašal, če ima kak zemljevid?«

»Da. Ker ste hoteli vedeti razdaljo.«

»O ne, dragi moj. Nisem zato vprašal po zemljevidu, da zvem razdaljo, ampak da zvem, če ima Harry Wethermill zemljevid z načrtom cest med Aixom in Ženovo. In imel ga je. Dal mi ga je prav naravno in takoj. Upam, da sem ga vzel mirno v roke, ker v notranjosti nikakor nisem bil miren. Kajti zemljevid je bil popolnoma nov, moral ga je kupiti komaj pred enim tednom in ves čas sem se vpraševal — no, Mr. Ricardo, kaj sem se ves čas vpraševal?«

»Ne,« se je nasmejal Ricardo, »tega ne morem vedeti. In ker nočem, da bi se mojemu domnevanju rogali, bom pil vašo kavo in vi mi boste pa povedali, kaj ste se vpraševali.«

»Dobro,« je rekel Hanaud in se smejal. »Hočem vam povedati. Povpraševal sem samega sebe: »Zakaj gre možak, ki ni posestnik avtomobila in ki tudi nima avtomobila v najemu, v Aix in si kupi avtomobilistični cestni zemljevid? S kakim namenom?« Videl sem, da je to zanimivo vprašanje. Toda prišlo so še druge stvari — umor Marte Gobin. Sedaj vemo, kako je to napravil. Stopal je poleg izvoščka, vtaknil

svojo glavo skozi okno in vprašal: »Ali vi pri našate odgovor na oglas?« In sunil jo je skozi obleko v srce. Obleka in orožje sta ga obvarovala, da ga ni kri poškopila. On je bil v vaši sobi, med tem ko sva bila na kolodvoru; kot sem vam pravil, je pozabil rokavico pri vas. Iskal je telegram — odgovor na vaš oglas. Ali je pa prišel, da bi kaj od vas izvedel. On je bil prav prejel telegram od Hipolita. Bil je kot lisica v kletki, ki grize na vse strani, samo da bi rešila svojo drago glavo. Marta Gobin mu je bila na potu. Umoril jo je. Gospodična Celija je bila zanje velika nevarnost. Zato so jo morali spraviti s poti. In poslal je telegram ženevskemu listu; oddal ga je po kavarniškem natakarju na postaji Chambéry pred peto uro. Wethermill je šel namreč v Chambéry tisto popoldne, ko sva prišla v Ženovo.«

»Torej predno je bila Marta Gobin umorjena, ste vedeli, da je Wethermill morilec?«

Hanaudovo obličje se je stemnilo.

»Temne točke ste se dotaknili, Mr. Ricardo. Očitno sem vedel, toda čakal sem še dokaz. Pustil sem ga na svobodi, ker sem upal, da bo tako dobil ta dokaz. In tega sem dobil. — toda pustimo to. Govorimo o čem drugem. Kaj bo z gospodično Celijo?«

Stanovanjskih zakonih je bila posledica dolgega posvetovanja koalicijskih strank in predstavlja kompromis, ki po obstoječih razmerah ne more povsem ugoditi ne najemnikom in ne bivšim gospodarjem, dosežene pa so vendar nekatere izjemne prednosti proti doslej veljavni zakon. Kaže se v njej očitno stremjenje, kolikor mogoče poravnati sporne interese med obema strankama. Iz izjemne potrebe treba navesti, da daje zakon hišnim gospodarjem možnost, zahtevati od sodnije odločitve najemnika, kateri pobira od svojega podnajemnika večjo najemnino za mesec, nego sam plača za stanovanje četrtletno. Nadalje se določa umrle najemnika zavaruje pravica do stanovanja. Nadaljnje zvišanje najemnine, tudi do 120 odstotkov, se dovoljuje samo v slučaju, ako znaša davčini podvrženi dohodek najemnika kot fizične osebe nad 60.000 Kč na leto, kot fizične osebe nad 250.000 Kč. Odločitev ekskuzivne izpraznitve stanovanja se sme dovoliti samo dvakrat, trikrat samo izjemoma in po razsodbi okrajne politične uprave. Kako trd oreh so bile te predloge, dokazuje tudi to, da je debata o njih trajala celih 9 ur in da je bilo podanih 135 izmenjevalnih predlogov, izmed katerih pa ni bil niti eden sprejet. Zakon je provizorij in bo trajal eno leto, to je do 30. aprila 1924.

Istočasno zasedajoči senat vrši namčno debato vsled interpelacije o stvarih banke Bohemije, katero so podali nemški socialni demokrati. Še ta teden reši stanovanjski zakon. Vlada je predložila senatu tudi načrt zakona o varstvu češkoslovaške valute. Zakon ima preprečiti gospodarske škodljive spekulacije s tujiimi valutami, plačili in dragimi kovinami ter zabraniti tudi druge mahinacije, stojene iz dobičkaželjnosti.

Davidović vrnil mandat za sestavo vlade.

PARLAMENTARNA KRIZA TRAJA DALJE. — REZULTATI DAVIDOVIČEVIH POGAJANJ NEGATIVNI.

Beograd, 30. aprila. (Izv.) Vsled odsotnosti Nj. Vel. kralja, ki je v soboto odpotoval v Topolo, da pregleda, kakor je objavil uradni komunik, kako napreduje popravila topoljske cerkve, ni bilo včeraj nikakih posebnih važnih dogodkov v razpletu parlamentarne krize. Kakor je bilo pričakovati, mislja g. Ljube Davidovič, da ni mogla uspeti zaradi odporosti radikalov, ki odklanjajo obnovo stare koalicije. G. Davidovič se je trikrat razgovarjal z g. Pašićem, a je vedno dobil negativen vtis teh razgovorov. Razgovarjal se je tudi z Ljubom Jovanovićem in daljše konference je imel s podpredsednikom zemljoradniškega kluba g. Jocom Jovanovićem. Od radikalne stranke je dobil g. Davidovič že v soboto načelni odgovor, da radikalni ne morejo stopiti v poslovno volitveno koalicijsko vladu in g. Davidovič je nato skušal sondirati teren za nekako demokratsko - zemljoradniško vladu.

Demokratski klub je včeraj popoldne imel plenarno sejo. Trajala je od 16. do 19. G. Davidovič je klubu pojasnil rezultate svojih razgovorov z voditeljem

sti ali naperjene proti vrednosti našega denarja.

Naša sladkorna industrija je poskusila sladkor podražiti. Hotela je zvišati ceno 430 Kč pri 100 kg za 65 Kč, toda proti temu poskusu je narastel v vsej javnosti ogorčen odpor. Celih 14 dni so se vršila pogajanja med zastopniki vlade in sladkornih rafinerij, končno pa so bili sladkorni tovarnarji s strani vlade prisiljeni, ostati pri prejšnjih cenah, ker jih je ta opozarjala, da bi podraženi sladkorja hudo zadela vse konzumente in da vsako podražanje nasprotuje splošni tendenci po zniževanju cen dnevnih potrebščin. Ko tovarnarji niso kazali nikake volje, da bi ugodili želji vlade, jim je zagrozila, da jim otežkoči, če treba, celo onemogoči izvoz, in s tem je prisilila tovarnarje, da so obdržali stare cene.

V Pragi je 16. t. m. umrl odlični naš arhitekt Jan Kotera, ko ni dosegel niti 52 leta. Kotera je bil predstavnik naše arhitektonične moderne, izredno nadarjen umetnik, kar se je pokazalo že za časa njegovih študij na dunajski akademiji upodabljačih umetnosti, kjer je bil Wagnerjev dijak. Ko je postal profesor praške umetniške obrtne šole, je postal tudi takoj voditelj češkega modernega arhitektoničnega gibanja. Po njegovem načrtu je bilo izvršenih v naših mestih celo vrsto privatnih in javnih stavb. Tudi Jugoslavija se ponaša z njegovimi deli: to je pristava v hotelu »Imperial« v Dubrovniku in poslopje banke »Slavije« v Sarajevu. Ko je dobil na umetniški obrtni šoli za sebe namestnika v osebi svojega prijatelja Slovenca J. Plečnika, je prešel na akademijo upodabljačih umetnosti. Glavno njegovo delo so bili načrti za zgradbo univerzitetnih poslopj v Pragi, kateri so tako daleč izdelani, da bo mogoče po njih vso zgradbo izvesti. I. K. S.

dah federalistično - separatistično politiko Korošcevo, so na zborovanju zaorili vsiklji ogorčenja: »Doli Korošec! Doli izdajalci!« Tudi Slovenci so se ob boku svojih bratov Srbov na dobruških poljanah in Kajmakčalanu borili za svobodo naroda. Slovenci so pripravili, da branijo skupno s srbskimi junaki enotnost države.

Svoj govor je ing. Kranjc zaključil: »Živelo narodno edinstvo! Živela Jugoslavija!« Na ta vsiklj so srbski nacionalisti začeli vsikljati: »Doli Jugoslavija! Živela kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev! Živela Velika Srbija!« Naravno, da so jugoslovski nacionalisti še viharneje odgovarjali z vsiklikom: »Živela Jugoslavija! Živela Jugoslavija!«

V imenu Bosancev je pozdravil zborovanje pravoslavni svečenik Milan Božić, naglašajoč, da ponosni Bosanci in Hercegovci ne bodo dolgo in mirno gledali podkopavanja državnih temeljev. Ponosna Bosna, katere sinovi so podirli habsburško trinoštvo, ima še dovelj hrabrih in zvestih sinov, ki bodo znali nastopiti proti elementom, ki se še vedno klanjajo cesarju in sultanom.

V imenu Južne Srbije je pozdravil zborovanje srbski književnik Milosav Jelčić.

Po končanih govorih so bile prečitane razne brzojavke, med drugimi kot prva brzojavka vojvode Stepana Stepanoviča, ki je bil v soboto v avdicenci pri kralju in je nato odpotoval domov v Čačak. Njegova brzojavka se glasi: »Pošiljam velikemu zboru Narodne odbrane pozdrav, da odločno brani visoko državno in nacionalno idejo. Ker osebno ne

morem priti, sem v duhu in z vsem srcem na zborovanju. Vojvoda Stepanovič.«

Po prečitani brzojavki so bile veličanske ovacije zmagovalcu pri Jedrenju. Velika množica je vsikljala: »Živel Stepanovič! Živel šel nacionalne vlade! Živel zmagovalec Jedrenja! Živel kralj Aleksander!«

Zbor je nato odpotoval Nj. Vel. kralju v Topolo vdanostno brzojavko in zahvalno brzojavko Stepanu Stepanoviču, v kateri se mu zborovalci zahvaljujejo za pozdrave ter zatrjujejo vojvodi, da so pripravljene se boriti proti separatistom. Brzojavka med drugim pravi: Veliki narodni zbor pozdravlja svojega voditelja in se mu stavlja na razpolago za obrambo državnega in narodnega edinstva. Živel jedrenjski zmagovalec!

Manifestacije so ponovnokrat naglašali in vsikljali, da naj vojvoda stopi na čelo nacionalistični vladi.

Soglasno je bila sprejeta ta-le resolucija: »Na velikem zboru Narodne odbrane zbrani zborovalci so po govorih delegatov sklenili naznaniti vsem in vsakomur, da Beograd in vsi nacionalni elementi nastopijo v brambi domovine proti vsem antiradikalnim in separatističnim propagatorjem in da ne dovolijo, da se rušijo temelji države. V interesu države je, da se odstrani strankarstvo v vladi, potrebna je vlada, ki bo zmogla upostaviti red v zemlji in ki bo znala čuvati ustavo in zakone.

Zborovalci so resolucijo z viharnimi vsiklji sprejeli. Jugoslovenska omladina je nato priredila po glavnih ulicah veličasten sprevod, katerega se je udeležilo okoli 20.000 ljudi. Manifestacije so popolnoma mirno potekle.

Politične vesti.

— Pred homogeno vladu! Na drugem mestu poročamo, da ni uspela misla predsednika demokratskega parlamentarnega kluba Ljube Davidoviča, da sestavi novo vladu. Snovi je Davidovič vrnil kralju poverjeni mu mandat. Kakšno rešitev krize je sedaj pričakovati? Po zanesljivih informacijah iz Beograda je treba računati kot z gotovim dejstvom, da poveri kralj znova mandat za razplet krize Nikoli Pašiću. Kakršen je položaj sedaj, je izključeno, da bi se mogla še zvariti radikalno demokratska koalicija. Moment, ki je bil za to koalicijo še ugoden, je zamujen. Koalicija se je razbila v glavnem pač zaradi pretiranih zahtev, ki so jih stavili demokrati.

Na vidiku je torej nova homogeno radikalna vlada, ki jo hosta podpirala dr. Korošec in dr. Spaho. Pričakovati je potemtakem, da naši klerikali že v kratkem z razvitimi zastavami preidejo v vladni tabor. In prva posledica tega preokreta? V Sloveniji pridejo na krmljo klerikali! Tudi na Hrvaškem je na pragu sprememba sistema. Hrvatom se povrne banska čast in za bana pride v Zagreb, kakor se zatrjuje, član kraljevske rodbine — princ Pavle. Sprememba režima v državi je torej, kakor se zdi, na potu, ako v zadnjem momentu novi dogodki ne predpišejo državnih politiki nove smeri.

— Francosko - češkoslovaško - poljski sporazum - Nemcem trn v peti. Praški »Sozialdemokrat« je v svojem prav nemško - nacionalnem šovinizmu vse bolj odkritosrčen kot sami nemško-nacionalni listi, ki so vendarle previdnejši. Tako se poslednje dni roga, da »vsakemu vrlému češkoslovaškemu republikancu od ponosa radostno bje srce, da posetita dne 14. maja oba junaška generala velikega naroda Foch in Weigand Prago. Francoski generalisimus pride, da bo pregledal armado, s katero v najresnejšem slučaju računa. Po Varšavi počasti Prago, glavno mesto češkoslovaške republike, da bi vsemu svetu pokazal, da je Mala antanta z vsem, kar ima, v francoskem taboru in da je pripravljena žrtvovati kri svojih sinov, ako jo bo v to potreboval in pozval njen veliki prijatelj!« Pač sama gola resnica! Ne Francoska, ne Češkoslovaška, ne Poljska ne bodo varne, dokler se ne sklene med njimi najtesnejša vojaška vez v obrambo proti Nemcem. Mala antanta je pravzaprav samo priprava te prihodnje vojaške zveze, ki je tako za Francoza, Čehoslovaka in Poljaka življenjska potreba, trdnjava proti narodni smrti!

— Priznanje Rašinskih finančni politiki izraža politični redaktor organa nemškega centra »Germania«. Nemške finančne kroge opozarja na Rašinovo knjigo o finančni in gospodarski politiki, ki je izšla v nemškem prevodu dr. P. J. Eisnerja v Monakovem in Lipskem ter obeta, da bo v drugem članku ocenil pomen dela, ker je prepričan, da, kakor zahotana devizna politika stare Avstrije, ki je umetno vzdrževala svojo zlato pariteto, tako tudi relativno uspešni devalvacijski in valutni poizkusi Rašinov more služiti v primer za bodoči razvoj te ali one valute.

— Državni jezik na češkoslovaških srednjih šolah obvezen predmet. Ministrski svet je odobril osnovo zakona, po katerem se bo uredilo učenje državnega jezika ter jezika narodnih manjšin. Te dni je prinesla »Pr. Presse« podobni obseg osnove, po kateri se državni

jezik na vseh gimnazijah, realnih in višjih realnih gimnazijah, na reformiranih gimnazijah, realkah in učiteljskih zavodih brez razlike poučnega jezika, obvezen. Učenje jezika narodnih manjšin na zgoraj navedenih zavodih je pa lahko obvezno ali pa tudi neobvezno, ako ni eden teh jezikov že kakor poučni predmet obvezen.

— Za češko-poljski sporazum. Lep članek o potrebi češkoslovaško-poljskega sporazuma je napisal v »M. D.« poslanec Jaromir Spáček. Poleg drugega pravi v njem to-le: Ne more biti nobenega ugovora proti temu, da je odkrit sporazum obeh naših držav in narodov nam vsem enako potreben, enako ugoden in enako zaželen. Oboji imamo istega glavnega narodnega sovražnika, čigar razširjanje smo stali in stojimo skupno na poti. Ta sovražnik je nemštvo in Nemčija. Namen zmagovite antante je bil, zagurati novo politično situacijo Evrope proti morebitnim novim poizkusom Nemčije ter obnovitev poljske in češkoslovaške samostojnosti. Zakaj ta dva naroda moreta biti samostojna samo proti volji Nemčije, torej samo tedaj, ako ostane Nemčija v obsegu današnjih državnih mej. V češko-slovaškem in poljskem interesu je, da smo v zvezi z močnimi zapadnimi državami stalno na straži in da bi bila ta straža vsak čas pripravljena, nemški poizkus napada na današnje stanje v zvezi z njimi preprečiti. Nemčija je in ostane Poljski kakor Češkoslovaški trajen, glaven, mogočen sovražnik prav tako kakor Franciji in Belgiji. Avstrija ni nevarna Češkoslovaški, še manj pa Poljski. Madžari brez Nemcev ne bodo mogli nikdar misliti na napad naših mej. Krepko držimo Madžare v šahu s pogodbo, ki smo jo v tem oziru sklenili z Jugoslavijo in Rumunijo. Napram Poljski pa nima ta pogodba nikakih vojnih namenov. Danes je tako za nas kakor tudi za Poljake enako mogoč sovražnik sovjetska Rusija, v kolikor je gotovo, da bi njena zmaga nad Poljsko ogrožala tudi češko samostojnost ali vsaj češko demokracijo. Žal si prav teh posledic ni bila v svesti naša vlada v času rusko-poljske vojne pred tremi leti, in tedanja češka nevarnost, ki jo v istini napram sovjetski Rusiji imenujemo lahko jako dobrohotno, je bila velika mednarodna politična hiba češkoslovaške zunanje politike.

— Protestanti v Rusiji. Ruskulta prinaša zanimivo vest, da se je začela ameriška protestantovska cerkev zanimati za cerkvene razmere v Rusiji. Boljševiška »živa cerkev« je povabila v svrhu posvetovanja zastopnike takozvane metodistične episkopalne cerkve iz Amerike in sedaj je začel tajnik generalne konference te cerkve, ki se je pred kratkim vrnil iz Rusije, propagirati v ameriških listih v prid pravoslavni cerkvi in seveda tudi sovjetski vladi. Pravi, da so protestanti dobili v nekaterih krajih Rusije velik vpliv in da jim je tudi vlada naklonjena. Nikar ne obsojate sovjetske vlade na temelju zastarelih predsodkov, pravi ta novi boljševiški agent, marveč smatrajte jo in govorite o nji kot o proroku nove sisteme, ki je mi še ne poznamo. Boljševiki si pač znajo pomagati. Če ne gre drugače, bo treba vpreči cerkev, da pomaga izvelič pogreznjen voz socialne revolucije. Obenem pa je protestantstvo primerno orožje proti stari pravoslavni cerkvi.

— Pred obnovo kulturnega boja v Španiji. Ze 10 let je vladala na Španiskem kulturnobojna tišina. Ostrina socialnih spopadov v Kataloniji, kolonialni pohodi kakor tudi veliki dogodki svetovne vojne so povzročili v notranji politiki španske države nekako kulturnobojno premirje. Liberalna ministristva, ki so si sledila po vrsti, so imela z navedenimi vprašanji dovolj opravka. Sedaj se pa Španija nahaja pred novimi volitvami. V volilnem programu liberalne stranke se nahaja tudi odstavek, kjer zahtevajo revizijo 2. člena španske ustave, in sicer tako, da se šteje javno priznanje ver poveča. Vsled tega je nastalo v španski duhovščini hudo razburjenje, in kardinal Soldevilla, nadškof Saragoze je objavil javno pismo na ministrskega predsednika, v katerem ga poziva, da odstrani iz programa liberalne stranke zahtevo po povečanju števila javnih ver v Španiji, ker bo sicer priložen predlagati svojim vernikom, da ne glasujejo za vladne kandidate. Ker stoji za saragoški cerkvenim dostojanstvenikom vsa španska duhovščina in bo težko po drugi strani voditelju liberalne stranke črtati trike iz volilnega programa, obstoja v Španiji velika nevarnost, da se znova vname ostri in morebiti dolgotrajni kulturni boj.

Razgled po slovanskem svetu.

— Slovaki pred vojno in po njej. V obširnem predavanju, ki se je vršilo te dni v Pragi, je podal češkoslovaški vladni referent Ant. Štefanek politične slike Slovakov od 18. stoletja do današnjih dni. Referent je podprl s številkami in fakti, kako je na škodo nemadžarskih narodov rastle število Madžarov, dasti je njih populacijska zmoglost manjša kakor slovanska ali nemška. V letu 1720. je bila med dva in pol milijona prebivalcev samo en milijon Madžarov, a ta milijon je po nedolgi dobi narastel na 8 milijonov. Madžarski nacionalizem je bil predramljen prav za prav šele po centralističnih in ponemčevalnih težnjah Marije Terezije in Jožefa II. a se je potem toliko brutalneje polajval. V natančni razlagi je podal poročevalce slike političnih teženj in smerti med Slovaki in navedel sredstva, s katerimi je delala madžarska vlada proti zavednim Slovakom. Po prvotnem strahu med vojno, ki je zavladal na Slovaškem, je napolnila doba plodovitega napora za osvoboditev, ki je privedla v zvezi s Čehi do radostne zmage. Ko je omenil pomen maleve deklaracije dr. Šrobarka l. 1918. v Lipt. Sv. Miklavžu ter martinsko deklaracijo z dne 30. okt., je sklenil zanimivo predavanje s naslednjimi besedami: Končno moram omeniti zgodovinsko in državno pravno jako važnih delitev, da so se Slovaki prostovoljno spojili s češkim narodom, združili z njim brez nasilja in prisiljanja, da so češki politiki in zastopniki naroda prvotno v spojele in tvorbo nove države, čim so se prepričali, da si odlični slovaški narodniki brez razlike strankarskega in svetovnega prepričanja to želijo. Čehi niso okupirali ali s nasiljem postlitali Slovaške, ampak Slovaška se je radevoljno, z ljubeznijo in zaupanjem pridružila rodnim bratom. — Moč in veliko bodočnost Slovanstva je pričakovati pač edino v slovanski vzajemnosti!

— Moderna češka glasba v Berlinu. Nemška sekcija Mednarodne glazbene družbe, ki so jo osnovali preteklo poletje najmlajši zastopniki moderne evropske glazbe je priredila v Berlinu koncert sodobne češki glazbe. Radi slabega izvajanja so napravile skladbe medel utis. Proizvajale so se klavirne in samospevne skladbe Vlt. Novaka, Jos. Suka in Ladislava Vycpálka. Ugašale so poslednje pesmi iz ciklusa »Vizile« Kritika je omenila, da leži težnja glazbenega ustvarjanja prvih dveh v zborniki in orkestralni kompoziciji in da bi bilo treba Berlinškemu glazbenemu svetu v prvi vrsti predstaviti njihova tozadevna monumentalna dela.

— Ukrajinski narodni bojevnik pred sodiščem. Ukrajinski listi poročajo, da se bo zagovarjal pred lyovskim sodiščem bivši vice predsednik avstrijskega parlamenta in patriarh ukrajinskega narodnega gibanja J. Romančuk. Obdolžen je velezdajce, ker je 18. marca proglasil v Lvovu proti poljski republiki naperjeno resolucijo. Sivolasi starec mirno čaka svojo usodo.

— Skrb za ruske emigrante v Bolgariji. Med bolgarsko vlado in ruskim zastopnikom pri Vatikanu Lisovskim je dosežen sporazum glede pomožne akcije ruskim emigrantom, ki se nahajajo v Bolgariji. Bolgarija je bila dolžna carski Rusiji 11 milijonov rubljev in ta denar dobi sedaj rusko-bolgarski odbor v Sofiji kot fond za pomoč emigrantom.

— Maši božja se joče, pa k sreči ne pri nas, ampak na Slovaškem v franciskanski cerkvi v Tirnovi. Pobožni »Slovaki« pripoveduje, kako je molila neka Slovačkinja pred podobno Matere božje, ki se je začela jokati. Glas o »čudežu« se je nagloma razširil po vaseh in duhovniki so rekli: Pojdite na božjo pot, Marija se joče. In res so prišle k franciskanski cerkvi številne množice. Hinka porabi »čudež« za trditve, da se joče Marija zato, ker nesrečni Slovaki tako strano trpe v češkoslovaški državi!!! Z ljudstvom, ki se trapi še okoli čudežev, imajo Hlinkovci lahek posel.

— Omejitve priseljevanja v Egipt. Egiptenjski kom. jevil sledeče: V Egiptu vlada velika nezaposlenost. Naši izselenci, ki prihajajo v Egipt, ne morejo dobiti dela in mora skrbeti za ne generalni konzulat naše kraljevine v Kairu. Zaradi tega se opozarja vsi, ki se nameravajo izseliti v Egipt, da se bo odlojel izseljenec izselenci: 1.) da imajo sredstva za preživljanje in povratek, 2.) da jim je v Egiptu zagotovljeno delo ali 3.) da izjavijo na zapisnik, da ne bodo padli na breme našemu konzulatu v Kairu.

Sijajna manifestacija za državno in narodno edinstvo.

VELIK SHOD OBRAMBNIH ORGANIZACIJ. — OVACIJE KRALJU IN VOJVODI STEPANOVICU. — OGORČENI PROTESTI PROTI RUSILCEM DRŽAVNE ENOTNOSTI.

Beograd, 30. aprila. (Izv.) Včerajšnji, od mestnega odbora Narodne odbrane sklicani javni shod je bil naravnost sijajna manifestacija za državno in narodno edinstvo. Pred hotelom Moskvo in na Terazijah so se zbrale veličanske mase narodna, polnoštevilno so prihajali v vrstah člani Narodne odbrane, četniki in jugoslovenska nacionalistična omladina. Shod je potekel popolnoma mirno in harmonično. Takozvana srbska nacionalistična omladina je prišla na shod s srbskimi zastavami, dočim so kmele zgoraj omenjene organizacije državne zastave. Tudi srbska omladina je na tem shodu manifestirala za enotnost kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev za narodno edinstvo, značilno pa je bilo dejstvo, da je ta srbska omladina vredno, kadar so se čuli vsikljiki: »Živela Jugoslavija!«, s protivsklji vsikljala: »Doli Jugoslavija! Živela kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev!«. Kljub vsemu pa je shod potekel popolnoma mirno in dostojno. Na shod pa so prispeli v velikem številu delegati iz Zagreba, Ljubljane, Novega Sada, Pančeva, Vršca, Indije, Rume in Sarajeva.

Glavni urednik »Preporoda« in polkovnik v pok. Pavle Jurišić je točno ob pol 11. otvoril zborovanje. V jedrnatem govoru je očrtal položaj države, parlamentarne razmere in zagrizeno strankarstvo. Dvignil je odločen protest proti sabotaži države, odločen protest proti rovarjenju in kršenju državne celote. Z resnim poudarkom je naslovil zadnjo besedo na Radiča, Spaha in dr. Korošca (Urnebesni vsikljiki so se začuli: »Doli z njimi, doli z njimi!«). Odločno je obsojal in zavračal kult stranke, ko je nekaterim stranka vse, a blagor države zadnje. Jugoslovanski nacionalisti ne smejo dovoliti, da bi še nadalje separatisti uganjali svojo razdiralno politiko. Naša dolžnost je braniti našo državo tudi s skrajnimi

sredstvi. Jurišićev govor so zborovalci spremljali z viharnimi vsiklji na državo, kralja in narod.

Za tem je bilo izvoljeno zborovalno predsedstvo in sicer za predsednika bivši konzul in velik narodni delavec Todor Stanković, kot predsednika sta bila izvoljena Radoslav Čubelić s Sušaka in ing. Ferdo Kranjc iz Ljubljane, za tajnika sta bila izvoljena novinar Vojislav Pajević in kapetan v pok. Aleksander Mišić.

V navdušenem in ognjevitom govoru je Todor Stanković orisal pomen Beograda, ki je bil vedno žarišče idealov za narodno osvobodjenje in ujedinjenje. Beograd ne sme nikdar dovoliti, da bi razpadlo, da bi se razrušilo državno edinstvo, za katerega je padlo tisoče in tisoče hrabrih boriteljev. Beograd, ki je s ponosom in hrabrostjo kljuboval svinčenkam zakletih sovragov, ne sme nikdar dovoliti, da bi na njega, na državno in narodno edinstvo pljuvali avstrijski preostanki. Jugoslovanski nacionalisti se bodo znali boriti proti avstrijski mentaliteti in proti elementom, ki izpodjedajo temelje enotne države. Beograd naj se dvigne in zopet prime za prapor borbe! Svoj govor je zaključil z vsiklikom: »Živel naš kralj Aleksander I! Živela ujedinjena kraljevina! Živel Beograd!«

V imenu Hrvatov je govoril dr. Ivan Zuccon iz Zagreba. Čeprav v Zagrebu sedaj prevladuje duh protidržavnih tendenc, vendar še vedno živi v Zagrebu duh Gaja in Strossmayerja. Tudi med Hrvati živi ideja državnega in narodnega edinstva. Radiću ne uspe njegovo razdiralno delo. (Ogorčeni klici: »Doli Radić! Doli Spaho! Doli Korošec!«)

V imenu Slovencev je pozdravil zborovanje predsednik oblastnega odbora »Orjune« v Ljubljani ing. Ferdo Kranjc. Ko je omenil v krepkih besed-

Telefonska in brzojavna poročila

Konflikt med Češkoslovaško in Madžarsko.

ČEŠKOSLOVAŠKA VLADA ZAHTEVA POPOLNO SATISFAKCIJO. — MADŽARŠKE LAŽI. — KOMISIJA ZA RAZSODBO KONFLIKTA SESTAVLJENA.

— Bratislava, 29. aprila. (Izv.) Češkoslovaška vlada ne odstopi od svoje zahteve glede popolne satisfakcije za usmrtnice Jana Sedlačka in obneje izjave madžarskih nacionalistov. Ako bi se madžarska vlada obotavljala dati zahtevano zadoščenje, namerava Češkoslovaška nastopiti proti nji z energičnimi ukrepi. Ne glede na očitno krivdo pa skušajo madžarski listi zvaliti vso odgovornost na češkoslovaške obneje organe in »Magyar Távirati Iroda« posnema iz Gombosovega glasila »Szózat« najrazličnejše vesti o napadih češke obneje straže na madžarsko, ki so baje krivi, da je bil v silobranu ubit stražnik Sedlaček. Te potvorenje vesti širijo Madžari po svetu z namenom, da bi prikrili svoje izjave. »Szózat«, ki je

najuglednejši madžarski list, piše celo, da so Čehi sami ubili Sedlačka, češ, da so hoteli na ta način provocirati Madžarsko. Češka vlada odločno protestira proti tem nezasišnim lažem in hoče dokazati javnosti, da krivda ni na njeni strani. V ta namen je zahtevala posebno komisijo, ki naj ugotovi vse okolnosti in izreče svojo merodajno sodbo. Komisija je sedaj sestavljena in sicer iz čeških zastopnikov Kúncsa, Jizerskega, dr. Doljšeja in polkovnika Novaka. Madžarska vlada je poslala v to komisijo podžupana Szentirmanya vladnega svetnika Rutkaya in polkovnika Kodera. Komisija se je sestala včeraj popoldne na mestu, kjer je bil ubit Sedlaček in bo preiskala vse podrobnosti incidenta.

VAŽNI DOGODKI V SOVJETSKI RUSIJI.

VELIKI NEMIRI NA UKRAJINI. — ODESA PRED IZPRAZNITVJO. NOV DIKTATOR ZA RUSIJO. — TROCKIJ.

— Lvov, 29. aprila. (Izv.) Iz Ukrajine prihajajo vedno nova poročila o resnem protiboljševičem gibanju. Vstaška konjenica pod poveljstvom polkovnika Pavlovskega je začela prodirati proti boljševiči garniziji Jarmolincev. Ponoči je polkovnik Pagenko zasedel kolodvor. Zaplени dva težka topova, 5 strojnico mnogo vojnega materiala in rdečearmijev. Med ujetniki sta tudi poveljniki rdeče artiljerijske brigade in komisar, ki sta bila takoj ustreljena. Istočasno se je Pavlovski združil z atamanom Šepeljem in zasedel Proskurov. Večina rdečearmijev se je pridružila vstašem. Boljševiči komisariji so bili deloma ujeti, deloma pa pobiti. V vojnem okraju je nastopil proti boljševikom ataman Bezručki, ki je s svojo konjenico razbil 3 rdeče divizije. Na desnem bregu Dnjeptra, zlasti okrog Kamenska-Podolskega, Proskurova, Staro-Konstantinovska, Vinice in Litina se vrše neprenehoma krvavi spopadi. V okolici Kijeva nastopa

odred stotnika Darinčenko. Vstaja na Ukrajini je vzbudila veliko razburjenost v Moskvi. Sovjetska vlada je poslala proti vstašem močno čete pod poveljstvom Frunze, ki ga je v zadnjem času nadomestil Vorosilov. Generalni štab rdeče armade se nahaja v Berdichevu. Vstaji so zasedli malodane vso podolsko gubernijo.

V zvezi s temi dogodki so boljševiki baje začeli evakuirati Odeso. Mestna sovjetska vlada se boji zlasti selških nemirov, ki so izbruhnili v kijevski in harkovski guberniji. Revolucionarni vojni svet je izdal povelje o splošni mobilizaciji. Ker ni več pričakovati, da bi Ljening okrevale, je načelstvo komunistične stranke izvolilo poseben akcijski odbor, na čelu s Trockim, Zinovjevim, Kamenjevim in Stalinom, ki bo vodil notranjo in zunanjo politiko. Za predsednika tega odbora je bil soglasno izvoljen Trockij, ki bo sedaj naslednik Ljeninga kot faktični diktator sovjetske Rusije.

DAVIDOVIČ JE VRNIL MANDAT

Krajeva intervencija.

— Beograd, 29. aprila. (Izv.) Dames ob 19. zvečer je bil g. Davidovič sprejet od N. Vel. kralja v daljši avdienci. O. Davidovič je kralju vrnil poverjeni mandat. Razgovor je bil tudi o možnosti aktivne intervencije od strani kralja, ki namerava za jutri (v ponedeljek) dopoldne pozvati na dvor na skupno konferenco zastopnikov radikalne in demokratske stranke.

KONEC MESCANSKE VOJNE NA IRSKEM.

London, 29. aprila. (Izv.) Borba med konstitucionalno vlado in irskimi revolucionarji se bliža koncu. Načelnik Irskih vstajnikov je izdal povelje, naj se v ponedeljek opolno prekinje vse vojaške operacije. Če se bodo vstaji temu povelju pokorili, bo sklenjeno med sovražnimi strankama premirje. Poraz republikancev je ustvaril docela novo situacijo, kajti njihova kapitulacija je nezmožna. Angliška vlada je ponovno dokazala, da hoče za vsako ceno ohraniti edinstvo imperije. Titularni predsednik irske republike Valera je na temelju sadnih dogodkov izdal proglas, v katerem govori o nezmožnosti in pravi, da je pripravljen poslušati se s dublinsko vlado. Politični krogi smatrajo povelje načelnika Irskih vstajnikov za dokaz, da se bliža konec državljanske vojne na Irskem. Dublinska vlada bo sedaj razpravljala o zahtevah republikancev in bo v kratkem likvidirala nesporazum. Londonski listi pa so še vedno pesimistični. Nekateri menijo, da bi bilo še prezgodaj govoriti o miru, kajti načelnik Irskih vstajnikov ne omenja, da naj vstaji polože orodja. Pri tej zahtevi pa bo gotovo vztrajala irska vlada.

MADŽARŠKA PRED NOVIM PREVRATOM.

— Budimpešta, 29. aprila. (Izv.) Napetost, ki se je polastila v zadnjem času medžarske javnosti, priča, da stoji Madžarska pred tesnim notranje političnim dogodkom. Nacionalistično gibanje »probujačih se Madžarov« se vedno bolj širi in komunisti Hejjas, Pronai in Gombos hočejo bržkone izkoristiti te elemente za držav. prevrat. Baje nameravajo proglasiti Horthyja za madžarskega kralja. Horthy je začel na mejah Češkoslovaške, Jugoslavije in Avstrije dalekosežno akcijo za eventualni odpor proti vmešavanju drugih držav. Na posestvu grofa Eszterhazyja ima okrog 5 tisoč pristavev, ki so zaposleni kot poljedelci in bi v slučaju potrebe nastopili proti Avstriji. Službe čete so pripravljene tudi ob meji Češkoslovaške in Jugoslavije. Med Donavo in Tiso pa stoji vstaške čete, ki naj bi zasedle Budimpešto, proglasile vojaško diktaturo in pomagale Horthyju do prestola. Hejjas je na nekem zborovanju »probujačih se Madžarov« izjavil, da je pričakovati v kratkem važnih dogodkov, ki bodo uresničili težnje madžarskega naroda. Po njegovem načrtu naj bi se prevrat izvršil koncem junija.

KEMAL PAŠA PROTI FRANCOZOM.

— Carigrad, 28. aprila. (BE.) Turški list »Tanin« poroča, da sta se na nekem banketu srečala Kemal paša in francoski konzul, ki sta se spregovorila po starem običaju dva telesna stražnika. Kemal je zapovedal, naj se stražnika umakneta in ko ga je konzul vprašal, zakaj se vmešava v njegove privatne zadeve, mu je Kemal odgovoril, da ne razume francoske čine. Konzul se je začudil, češ da je pred letom dni Kemal izjavil govoril v francoskem jeziku. Kemal pa je z nasmehom pripomnil, da eno leto popolnoma zadoštuje, da človek pozabi ta jezik, nakar je začel prižigati posvetoč s sovjetskimi zastopniki.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Torek, 1. maja: Sevilski bratve Red D
Sreda, 2. maja: Zaprto.
Četrtek, 3. maja: Premiera Čajkovskega opere »Evgenij Onjegin«. Red A
Petek, 4. maja: Janko in Metka Red E
Sobota, 5. maja: Gostovanje operne pevke Marte Pospilove. Carmen. Izven.
Nedelja, 6. maja: V korist Udrženju vojnih invalidov. Carostelec Izven.

DRAMA.

Sobota 28. aprila: Hasanaginica. Gostovanje g. Markovića. Izven.
Nedelja, 29. aprila: Revizor. Gostovanje g. Markovića. Izven.
Ponedeljek, 30. aprila: Delavska predstava po znanih cenah. Za pravdo in srce. Izven.
Torek, 1. maja: Zaprto.
Sreda, 2. maja: Črešnjevi vrt. Red C
Četrtek, 3. maja: Zaprto.
Petek, 4. maja: Premiera Shakespearjeve komedije »Kar hočete«. Izven.
Sobota, 5. maja: Ob štirih popoldne ditiška predstava po znanih cenah: Otok in Struga. Izven.
Nedelja, 6. maja: Othello. Izven.
Ponedeljek, 7. maja: Kar hočete. Red C

— Sentjakovski oder v Ljubljani. Dames v ponedeljek 30. aprila Nušičeva veseliga »Navaden človek«. Sobotna predstava je bila podana dovršeno, da spada ta igra med najboljše, kar jih je vprizoril Sentjakovski oder.

— Razstava ljubljanskih umetnikov v Mariboru. Po posredovanju umetniškega kluba »Grohar« prirede člani ljubljanskega umetniškega kluba »Vesna« razstavo svojih novih del v Mariboru dne 20. maja in sicer kot VII. kluba »Grohar«.

— VIII. razstava umetniškega kluba »Grohar« v Mariboru. Ob priliki obrtne in industrijske izložbe otvori mariborski umetniški klub »Grohar« svojo VIII. razstavo od 15.—26. avg. Vsled novih prijav bo razstava obsežnejša in popolnejša, nego je bila lani.

— Dolinar-Bucikova razstava v Jakopičevem paviljonu se je otvorila v nedeljo ob 10. predpoldne. Topot je izostala svečana otvoritev in ne vemo, komu je pripisati krivdo za to. Razstava sama zasluži splošno pozornost, ker se na njej predstavljajo kipe Dolinar z novimi, originalnimi umotvori in razstavlja naš goriški rojak g. Bucik takorekott prvič svoja dela pred ljubljanskim občinstvom. Njegova dela so povečini posvečena portretu, v katerih zastopa izrazito smer ter se z njimi uvršča med naše najboljše portretiste. O razstavi sami prinesejo obširne strokovno poročila. Že danes pa opozarjamo našo javnost, da ne zamudi ogledati si razstavljenih dela. Pokažimo, da vlada med nami še nekaj starega spoštovanja in občudovanja umetnosti kot take in da radi hodimo po notranja doživlja v hrame naših upodabljalnih umetnikov. Razstava je odprta vsak dan predpoldne in popoldne.

— Gospoda de Monsoreau (Vjernost do groba). Roman v tri dela: napisal ga Alexandre Dumas, Dio prvi. Str. 210 u 8° Tisak i naklada St. Kuglija, Cijena Din. 20. U nizu historičkih romana i pripovedi, što ih je napisao neumrlj pisac Grofa Monte Crista, ističe se osobito zanimljivo sa savršanim zapletom i razvojem znamenito njegovo djelo: »Gospoda de Monsoreau«. Tu je Alexandre Dumas dao jednu vjernu sliku života iz dobe vlade Henrika III., na čijem je dvoru vršio velik utjecaj duhoviti dvorski ljudjak Chricot. Pred čitateljem se redaju slike praprostne francuske veselosti, no također i okrutni prizori unutarnje borbe, koja je francusku prijestolnicu za dobe lige grozničavo uzbuđivala. Antagonizam između brata vojvode Franje d'Anjoua; borbe između kraljevih ljubimaca t. zv. mignona i pristaja vojvodinih; spletke vojvoda de Guisea — sve to iskreno opisuje veliki romanopisac, ne štedeći svoje zemljake. Iako nas ove historijske epizode nada sve zanimaju, ne možemo da se otmemo silnome dojmu strastvene, romantične i samozatajne ljubavi, što plamt u srcu srećanoga junaka Bussy d'Amboisea za prekrasnu gospođu de Monsoreau, koja je himbom i prevorom postala suprugom surovog i mrskog dvorskog meštara Iova, grofa de Monsoreaua. Neopisivim čarom ocrta ga čista i duboka ljubav gospođe de Monsoreau prema viteškome de Bussyju, koji, izdan po svojem tobožnjem pokrovitelju vojvodi d'Anjou, pada u strašno nevarno borbi usmrtni prije i grofa de Monsoreaua. U tom romanu susretamo čitav niz najraznolikijih ljudskih značajeva, ocrtnih duhovito i nepoštedno. Francuska onoga mračnoga doba vjerskoga fanatizma i neobuzane mržnje na Huguenotte, što je dovelo do Bartolomejske noći, — oživljue pred nama i mi sa zamirućim srcem i neobaljenim interesom slijedimo pisca do konca, naslađujući se njegovim duhovitim pripovijedanjem, prepunim i zdrave pouke za svakoga, tko se bavi javnim poslovima. Preporučamo stoga ovaj izvrstan roman pažnji naših čitatelja i čitatelica. Drugi i treći dio romana u štampi je, te će doskora izaći.

— Nov napredak v zdravilstvu. Profesor dr. Fedor Kranse je predaval v Berlinu v navzočnosti kirurškega kongresa o možganskih operacijah in je izjavil, da je moč človeku bolne dele možgan odvrežti. On sam je tako operiral nekoga 39-letnega pacienta, ki je trpel na epilepsiji. Odstranil mu je bolan del možganov. Predavaje je pojasnjeval s filmovim posnetkom svoje operacije. Mož, ki je bil tako operiran, je baje popolnoma ozdravel.

— Kino Tivoli. »Roman kopačev zlata« krasna naravna drama posneta iz ameriških radokopov. V glavni vlogi največja ameriška filmska diva Mary Pickford, ljubljanka cele Amerike. Film je dosedaj ena največjih ameriških atrakcij.

— Kino »Matica« predvaja od 29. aprila do 2. maja senzacionalno dramo v 7 dejanjih »Za jedan časak radosti«. Drama je posneta iz življenja prodajalke ameriške veletrgovine ter je napisana od znamenitega pisatelja L. Weberja. V glavni vlogi ena iz najboljših ameriških filmskih igralk Marija Chaplin in Klement Marica.

— AVSTRILJSKI MONARHISTI PRIPRAVLJAJO DEMONSTRACIJE PROTI FOCHU.

— Dunaj, 30. aprila. (Izv.) Avstriljski monarhisti, narodni socialisti in hackenkreuzlerji so zasnovali načrt, kako bi priredili demonstracije proti maršalu Fochu, ki je včeraj odpotoval iz Pariza in bo preko Dunaja potoval v Prago in v Varšavo. Čim je vlada zaznala za te naklepe, je odredila najstrožje odredbe, da se demonstracije preprečijo in da ne pride do kakih neprijetnosti.

— Kino Tivoli. »Roman kopačev zlata« krasna naravna drama posneta iz ameriških radokopov. V glavni vlogi največja ameriška filmska diva Mary Pickford, ljubljanka cele Amerike. Film je dosedaj ena največjih ameriških atrakcij.

— Kino »Matica« predvaja od 29. aprila do 2. maja senzacionalno dramo v 7 dejanjih »Za jedan časak radosti«. Drama je posneta iz življenja prodajalke ameriške veletrgovine ter je napisana od znamenitega pisatelja L. Weberja. V glavni vlogi ena iz najboljših ameriških filmskih igralk Marija Chaplin in Klement Marica.

DR. MURNIKOV VEČER.

Proslava dr. Murnikovega 30letnega sokolskega dela je privabila v svečano razsvetljeno kazinsko dvorano elito ljubljanskega Sokolstva. Verjame mo, da bo ostal večer dr. Murniku v neizbrisnem spominu. Videti okoli sebe svoje sokolske in stanovske prijatelje, slišati toli od čistega srca prihajajočih besed in čestitk, čutiti tople valove navdušenega proslavljanja, vse to tri, štiri ure zaporedoma, tega ni mogoče pozabiti. Pobratinstva, ki so sledila govorom, ti žarko navdihnjeni poljubi so bili kaj vidno znamenje notranjega ognja, ki je spajal slavljence s prisotnimi. V soboto zvečer je brat dr. Murnik vrtil poleg plodov svojega delovanja trumo prijateljev in toli srčnega vzpodbujanja, hvaležnega priznanja in iskrenega občudovanja, da se v tem oziru more čutiti srečnega, kakor malokdo med nami. Kako svetlo so dnevi življenja, če te obdaja tako številno ljubečih prijateljev!

Med prisotnimi je dr. Murnik zagledal dva draga Sokola, brata dr. Hellerja in Bileka, ki sta priletela iz daljne Prage, da mu čestitata v imenu Čsl. Obče Sokolske in njenega vaditeljskega zbora. Videl je dalje zastopnike J. S. S. starosto dr. Ravniharja, podstarosto Gangla, konzula dr. Beneša, dr. Šavnička, dr. Baltiča, dv. sv. Bonaca, dr. Vinčiča in celo vrsto ožjih prijateljev. Tam po dvorani pa so sijali obrzi njegovih občudovalcev, ki so jo napolnili do zadnjega kotička. Ob 21. je brat Kajz elj, podstarosta Ljubljanskega Sokola, otvoril proslavo z nastopnim govorom:

Bratje in sestre! Izpolnjujem prijetno in častno nalogo, da Vas v imenu Ljubljanskega Saveza z bratom starostom dr. VI. Ravniharjem in podstarostom dr. Ganglom na čelu ter Savezni tehnični odbor. Pozdravim navzočnega župnega zastopnika iz Zagreba, Maribora, Celja, Novega mesta, Kranja in Ljubljane ter zastopnike bratskih sokolskih društev. Iskreno pozdravljam sokolske veterane. Pozdravljam dalje brate, ki so tvorili 1. 1897. prvi vaditeljski zbor v našem društvu br. Petrika, Smertnika, Škofa in Vernika. Prvi je naslovil iz Prage na današnjega slavljence sledeče pismo:

Dragi brat! O priliki Tvojega 30letnega sokolskega delovanja Ti pišem naslednje vrstice: Videl si, kako se je razvijal, kako je cvetel Sokol Ljubljanski. Slovenske Sokole si vodil na mednarodna teledašča in dosegel z njimi vedno večje uspehe. Dočkal si največje šanje sokolskega delavca, ko je Slovenija postala neodvisna. Kljub tej sreči Ti želimo, da dočakaš dneve, ko po stanje Sokol Tržaški in Goriški mejne straže slovenske dežele. Tvojemu sokolskemu delovanju kličem Nazdar! — J. Petrik.

Dragi so nam zastopniki ruskega Sokolstva br. dr. Preobražinski in Šumanski. S posebnimi radostnimi čustvi pa pozdravim v naši sredi opodlance Češkoslovaške Obče Sokolske, njenega tajnika dr. Hellerja in zastopnika vaditeljskega zbora dr. Bileka, ki se nista ustrašila daljne poti ter prihajata na današnje slavje, da mu dasta vseslovaško lice. Dobrodošli! Vajina udeležba in prisotnost prvega vaditeljskega zbora bodi za slavljence najdragocenejše darilo. Pozdravljam konzula dr. Beneša in zastopnika vojske majorja Maske. Dragi brat Murnik! Tvoj večer je danes. Tebi smo ga priredili, v proslavo Tvojega 30letnega neumornega delovanja v našem društvu in v Sokolstvu sploh. Odveč bi bilo spominjati Tvoje ogromno delo in neveljavne zasluge, ki jih imaš za jugoslovansko Sokolstvo. Poznamo jih vsi Tvoje delovanje bo opisalo spretnije pero v knjigi, ki izida leto ob 60letnici našega društva. Jaz se hočem omejiti samo na najvažnejši dogodek v zgodovini našega društva in jugoslovanskega Sokolstva. Ko si dokončal srednješolske študije, kjer si med svojimi sovrstniki že sejal pravo sokolsko seme, dasi takrat še nisi poznal sokolskega sestava, in se posvetil pravnim študijam, si vstopil v naše društvo. To je bilo 1. 1893. V teledašnici je zavladal takoj nov duh. Naletel si na odpor. Ne strum jem se povedati, da sem bil tedaj kot nezarozen mladenič med onimi, ki so kolebali med staro in novo, to je Tvojo strujo. Zmagala je končno Tvoja struja.

Leta 1894. si bil izvoljen »predtelevadecem«, za načelnika pa 1897. Še isto leto si ustanovil prvi vaditeljski zbor, katerega vidni danes skoro polnoštevilnega pred seboj.

V dobi Tvojega načelnikovanja si vzgojil Sokolstvo nebroj sokolskih delavcev, vadijteljev, ki so se razkropili po naši domovini.

V znak priznanja Te je izvolilo članstvo Ljubljanskega Sokola na rednem občnem zboru leta 1905. za svojega starosto; leta 1910. si bil izvoljen za načelnika Ljubljanske Sokolske župe, od leta 1906. do likvidacije v Novem Sadu, za načelnika Slov. Sokolske Zveze, od leta 1920. za načelnika Jugoslov. Sokolskega Saveza, od leta 1908. do konca obstoja za podnačelnika »Vsesokolske Sokolske Zveze« in od ustanovitve (lanske leto) za podnačelnika »Češkoslovaške in jugoslovanske Sokolske zveze«.

Kot odličnega strokovnjaka Te je izvolila tudi »Evropska mednarodna teledašna zveza«, ki ima svoj sedež v Anversu, v odob.

To so samo funkcije, katere si zavzemal v Sokolski organizaciji in jih — izvzemši dve, načelnost pri S. S. Z. in podnačelnost pri Vseslov. Sok. zvezi, katere ne obstojajo več — zavzemal še danes.

Kje pa je ostalo ogromno, področno delo — nešteti prevodi iz češtine! — »Slovanski Sokol«, ki je izhajal za časa S. S. Z. in katerega si urejeval in izdajal Ti, je danes neprebranjeno vrednost in dragocen zaklad osobito za novo ustanovljena društva. V zadnjem času si prevzel uredništvo »Vestnika t. o. J. S. S.«

Mednarodne teledašne tekme v Pragi, Luksemburgu, Parizu, Turinu in lanske leto v Ljubljani, ki si se udeleževal s svojimi borci, so priborile našemu malemu svetovni sloves!

In končno naš I. Jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1922. Kako Ti je moralo biti pri srcu, ko si z našelinskega mesta videl korakati na teledašče Sokolsko armado; tu si videl sadove Svojega 30letnega trdega Sokolskega dela!

Dragi brat starosta! Za Tvojo ogromno delo v Sokolstvu sprejmi ob 30. letnici Tvojega vaditeljskega našo iskreno zahvalo! V analih jugoslovanskega Sokolstva bo zapisano Tvoje ime z zlatimi črkami in še pozni rodovi bodo proslavljali Tobe in Tvoje delo za Sokolstvo, za narod in človečanstvo!

Srečen sem, ko Ti čestitam danes v imenu Tvojega starega ljubljanskega Sokola, srečen in vesel tembolji, ker te vidim danes tu pred seboj kakor čilga in zdravega, kakrnega se Te spominjam pred tridesetimi leti, ki si započel reformacijo slovenskega Sokolstva.

Dragi brat starosta! V znak hvaležnosti in v prijetnem spominu na današnji večer, sprejme od članstva Tvojega društva to skromno darilo.

Zdravo brat Murnik!

Na mnoga leta!

Govornik izroči slavljence statueto v obliki bronastega kipa. Dr. Murnik ginjen poljubi br. Kajzela, kar sprejme občinstvo z dolgotrajnim ploskanjem. Sledi državna himna. K besedi se oglašata zastopnika Čsl. O. S. S. br. dr. Heller in Bilek, ki izjavljata v svojih čeških govorih, da prihajata na slavje s prijetno dolžnostjo, zastopati češkoslovaško Sokolstvo, ki je br. Murniku dolžno zahvalo in spoštovanje kakor jugoslovansko. Češko Sokolstvo je našlo v slovenskem in v bratu Murniku svojega najboljšega zaveznika. Brez te zveze bi slovaško Sokolstvo ne bilo doseglo tiste veljave, ki jo je imelo pred vojno in ki jo ima danes. Češko in jugoslovansko Sokolstvo sta postali po njegovi zaslugi nerazdeljiva enota. Zvestoba za zvestobo je našlo v sokolski ideji še globlji pomen: kar je jugoslovansko je tudi češko in kar je češko, je v enaki meri tudi last jugoslovanskega Sokolstva. Sokolske ideje br. Tyrša in Fügnerja pa še niso oživljene. Potrebno je še veliko dela. Pot je strma in daljna, drži pa naravnost v sokolsko bodočnost slovanskih narodov. Naj tudi na tej poti ostane br. dr. Murnik vodja in vzorni delavec, kakor doslej! Poklanjata mu kot viden spomin na današnji obletnici kip dr. Vanička, načelnika Čsl. O. S. S. Dr. Murnik se pobrati z govornikoma, nakar zadone po dvorani otožni sunki češke himne »Kje domov moj«.

Sledi govor staroste dr. VI. Ravniharja v imenu J. S. S., ki izjava:

Govor staroste JSS dr. Ravniharja.

Bratje in sestre! Priznavati je prvenstveno pravico na prireditvi današnjega večera Ljubljanskemu Sokolu. V njem je osredotočen brat dr. Murnik vse svoje delo v dolgi dobi 30 let in čisto na mestu je bila beseda, ki je izrekla, da ima Ljubljanski Sokol zahvaliti njega, da slovi kot vzor sokolskega društva na slovanskem jugu. Toda priznajte ne samo pravico, ampak naravnost dolžnost vsemu jugoslovanskemu Sokolstvu, v čigar imenu govorim, da se pridružuje z vso notranjo prepričevalnostjo današnjemu slavju. Saj je Ljubljanski Sokol oče jugoslovanskemu Sokolstvu in toliko po svoji častiljivi starosti, kakor prav vlad inlejalnjega, smotrnega, vztrajnega in neumornega dela brata dr. Murnika. V znamenju tega dela nosi Ljubljanski Sokol zaslugo, da se je vse ostalo Sokolstvo usmerilo v pravcu čiste misli sokolske brez vse druge navlake, ki bi bila utegnila iz naših društev napraviti vse prej, samo ne sokolskih društev.

Ko sem bil osmošolec na ljubljanski gimnaziji, se je raznesel glas, da ima gimnazijec med vsem ljubljanskim dijaštvom najboljšega teledavca šestosolca Murnika. In ponosni smo bili nanj in na sloves, ki ga je s tem pridobil našemu zavodu. Da je bil ta ponos upravičen, smo spoznali kmalu, ko je brat Murnik, zapustivši srednjo šolo in pred 30 leti kot akademik vstopil v Ljubljanskega Sokola že leta 1895. Šel kot tekmovalec na vsesokolski zlet v Prago ter kot tak častno reprezentiral Sokolstvo slovanskega juga.

Kako veliko delo je pesihmal vršil in izvršil brat Murnik, more pravično in pravilno presoditi le, kdor je iz lastnega spoznanja poznal razmere v Ljubljanskem Sokolu in v ostalih maloštevilnih sokolskih društvih v devetdesetih letih minulega stoletja. Ko je bil Sokol opravljal svoje poto, nad vse zaslužno delo, zaradi katerega je bil pravzaprav pri nas ustanovljen: da vzbudi narodno zavest, da pokaže narodu pota, ki mu jih je kot takemu hoditi, da s svojo borbenostjo proti drugorodcem, ki so nas hoteli kulturno, gospodarsko in politično podjarmiti, da s svojo kljubovalnostjo proti nam vedno neprijateljskim vladam podeli narodu ono mero neustrašenosti in pokuma, ki mu je predvsem potrebna v trdi eksistenčni borbi, ko je bil Sokol opravljal to svojo prvotno delo, pravim, nakrat ni vdel ne kod, ne kam. Ne rečem, so tudi teledašci, časih prav marljivo, imeli smo izvrstne teledavce: Kallišnik, Krieger, Mulaček, Günter, Benčan, Fink in mnogi drugi, ki jih mlajša generacija niti po imenu več ne pozna, toda teledašca je bila brez sistema, to je brez sokolskega sistema, bila jim je bolj umetnost, namenjena za javne nastope. Prve vprašanje, ki si je zastavil br. Murnik, ko je že kot izbrzen teledavac vstopil v Ljubljanskega Sokola, saj druge izbire ni imel, je bilo: čemu se to društvo imenuje sokolsko teledašno društvo in v čem se ono loči od drugih teledašnih društev? Kaj je naravnost, kakor da si je za odgovor na svoje vprašanje šel pobliže ogledat in proučiti Sokolstvo v njem.

Novo pradžmo, Sokolstvo, ki smo se od njega pač bili izposodili ime in rdečo srce, nismo pa poznali njegove bistve.

Ima tu je prva zasluga brata Murnika, ki je sledila druga mnogo vrednejša, da je znal sadove svojega poučevanja prenesti najprej v svoje in potem v druga sokolska društva. Temu delu se je posvečal z železno vztrajnostjo, z neverjetno energijo in doslednostjo, dokler ni zmagal na vsej črti, dostikrat po hudih bojih proti konservativni struji in proti golemu nepoznanju misli sokolske. Vedno širši je bil krog njegovih adeptov in gojencev, ki so potem kakor apostoli hodili od kraja do kraja oznanjujuči pravi evanجيل sokolski. Vzgojila je cele generacije pravega sokolskega naraščaja. V telovadnici, pa tudi ob knjigi je vršil svoje delo. Praksa in teorija sta se zlitili v harmonično celoto. Dal nam je povsem izvirno terminologijo, upravljal znanstveno delo, ki se mu je pridružil vzorno urejeval list »Slovenski Sokol« in idejno svoje vsebino. Njegovemu sistematičnemu delu je odgovarjal naravni, nepretrgani in solidni razvoj našega Sokolstva. Stvari so same po sebi dozorevale, ko smo si po vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1904. mogli ustanoviti Slovensko Sokolsko Zvezo in v nadaljnji posledici Jugoslovanski Sokolski Savez, ki je bil prav vsled svoje solidne podlage po jedru triletnem obstanku zmogel prirediti sijajni svoj vsesokolski zlet v Ljubljani. Vmes pa so kamni melnik krasnih naših zmagov v mednarodnem svetu, ki kakor svetli reflektorji osvetljevali nevdružno našo pot navzgor: Praga, Luksenburg, Pariz, Turin — Ljubljana.

Mnogo let sodelovanja s bratom dr. Murnikom na sokolskem polju mi je bilo usojenih, in vse, kar sem pravkar povedal, verujete mi, da niso nobene slavnostne fraze, vse to vam lahko potrjujem iz lastnega spoznavanja in opazovanja kot klasična pričča. Zato si prisvajam sodbo tudi za logični zaključek: dosednji naši uspehi dočela opravila metoda brata dr. Murnika in pravilnost njegovega razumevanja misli sokolske; hoditi pota, ki nam jih je on ugledil in utržil, pomenja našo bodočnost; našega Sokolstva daljnji razvoj je mogoče samo v duhu Murnikovem.

Sokolstvo je svojega naroda življenjska šola. Šolati mu hoče njegovo idealno stremenje po vsem lepem in dobrem, s harmonično vzgojo telesa in duha ga hoče dvigniti nad njegove sosedo, mu pripraviti najprejnejše pogoje za mednarodno njegovo življenje. Srečna bodočnost narodova in njegove domovine je te šole poslednji namen, je naš politični cilj. Sredstva, da dosežemo ta cilj, pa so specifično sokolska, kakor je specifično sokolska naša metoda. Vse, kar leži izven tega, je nesokolsko, in mirno je prepuščamo političnim in drugim organizacijam. Prepričani pa smo, da edino le naša šola, naša vzgoja vodi res do svoje cilja. Vemo, dolga je njena pot, mnogo požrtvovalnosti in samozatajevanja zahteva od mladega človeka, mnogo, premočnega naroda še vidimo izven naših učilnic, izven naših telovadnic. Cim pa polje ves narod ali vsaj njega pretežni del skozi šolo sokolsko, potem pa bodo tudi nemogoči taki politični ekscesi, kakor so jih pokazale minule državoborbarske volitve.

Taj naši šoli je položil trdne temelje br. dr. Murnik. To mu štejemo hvaležnim srcem v njegovo visoko zaslugi. Svar naroda je, da na tem temelju gradi dalje v svojo lastno korist in v dobrobit svoje države. V tem smislu izrekam svoje čestitke s edino željo, da Ti, brat načelnik in brat starosta, si si tako ves naš, ostaneš i v bodoče naši Zdravilo!

Globoko zasnovan govor staroste dr. Ravniharja je odjeknil v prisotnih in neodoljivo silo. Br. Murnik zahvali govornika s poljubni. Zvoki sokolske koračnice so izzvali dolgotrajno plaskanje. J. S. S. je slavljencu poklonil dragoceno pisalno orodje. Br. Vidmar je proslavil dr. Murnika v imenu mednarodnih tekmovalcev. Brez njegovega strokovnega vodstva bi slavni dnevi in velike zmage po Luksenburgu, Parizu, Turinu, Pragi in Ljubljani ne bilo mogoče. Obeta mu, da so še mladi in da bodo s podvojeno silo stremeli navzgor, še višje. Izročila mu diplomu, ki jo je naslikar slikar Gaspari, s lastnoročnimi podpisi tekmovalcev. Prireditelji govor br. Vidmarja je izzval burne aplauze. Vaditeljski zbor je izročil slavljencu krasno diplomu s sliko dr. Murnika, ki jo je izdelal prof. Sterle v barvah.

Zastopnik zagrebske župe br. Fleuinger je v daljših izjavah prinesel pohvale jugoslovanskega Zagreba.

Češki konzul, ki govori izmed ljubljanskih Čehov najlepšo slovensko, je naglasil pomen sokolske organizacije in sokolske dela za državno dobrobit ter pozdravil dr. Murnika kot neumornega delavca na tem polju.

Ivo Jelačin ml. je v imenu gospodarskih organizacij v daljšem govoru očrtal dr. Murnikovo delo na gospodarskem področju. Govor prinesemo v prihodnji številki.

Svečan trenotek je nastopil, ko je povzel besedo rajstarejši ljubljanski Sokol br. Peter Grasselli, ki je prisotnim potrdil s svojim življenjskim pričevanjem, da je vse resnica, kar so predgovorniki navajali o dr. Murnikovem delovanju. Z njim je nastopila nova doba. Prej so bili Sokoli samo za parade in pogrebe, danes pa je mogoče vzgojno drevo, brez katerega si naš daljnega narodovega napredka ne moremo misliti. Odkrite besede dobrega starčka so izzvale v burnem plaskanju.

Zastopnik ruskih Sokolov doc. Preobraženski je izrazil nado, da bi čas ne bil daleč, ko se ustanovi Vseslovanska sokolska zveza in stopi Rusija na plan.

Govorili so še br. Novak v imenu mariborske župe, br. Završan v imenu pevec, br. Smrtnik kot član I. vadiateljskega zbora in drugi.

Med splošno napetostjo se je na koncu dvignil slavljencev dr. Murnik in segel po svojih mislih, da razgrne s njimi svoja najgloblja sokolska prepričanja. V govoru, ki je bil tudi stilistično umetnina, je br. Murnik pojasnil zadnje osnove svojega sokolskega življenjskega nazora. Natančno besedilo tega dokumentarnega govora prinesemo v prihodnji.

Sokolstvo.

Mladinska akademija Sokola I. v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo, dne 6. maja t. l. ob 14. popoldne v veliki dvorani »Union« nam bo pokazala mnogo novih, dobro naštudiranih točk. Naš sokolski naraščaj bo s svojim nastopom dokazal, da ni pohajal brezuspešno sokolske telovadbe pozimi, dokazal nam bo, da se le z vztrajno pridnostjo doseže popoln uspeh. Starši in ljubitelji mladine se vabijo, da si rezervirajo nedeljo, 6. maja, za to, da se sami prepričajo o resničnosti naših besed.

Sokol v Metliki. V nedeljo, dne 22. maja se je zopet prebudil iz zimskega spanja dramatični odsek metliškega Sokola ter nudi pod nad vse vzornim vodstvom g. nadavkarja Novaka, izpremembo našemu enoličnemu življenju. Vprizorjena je bila dr. Šolba veseloigra v 3 dejanjih »Stari groh«. Igra po vsebini nima ravno posebne vrednosti. Starci, izživljeni grešniki se spominjajo svojih mladih let in pustolovščin v ljubezni, iz katere je pri vseh treh iz leta ljubezni, pognal sad v podobi lepe hčere. Vsi trije plačujejo vzgojino 23 let in še ostareli dobe v svojo sredo lastno kri. Pozneje se izkaže, da so bili od njene matere le ogoljufani. Ponujajo se ji torej za moža, a ona si vzame rajši mladega inženirja-bratrance. Igra je enostavna, a zahteva vendar dobrih igralcev, ki pogode tipe blaziranih kavalirjev. Metliškimi igralcem se je sicer precej posrečilo, a boljše bi bilo, ko bi si z večkratnimi nastopi pridobili več sigurnosti in nepriljubljenosti. Damske vloge so bile skoro bolj zastopane nego moške. Gospodična Morela je bila prav dobra, kakor tudi g. Barletova in Prusova, ki se zdita prav rojeni za odo. Odd. Omerza je sicer dobro podala klepetavo žensko, le premalo odločnosti v tonu, naglasu in gestah. Pri gosposih bi pripomnil, da se mi zdi za salona primernejša pravilna slovensčina, nego dialekt in bi se morali tega držati vsi, ne samo nekateri. G. učitelj Novak kot konzul je bil dober, a bolj bi zadel vlogo polkovnika, v kateri je bil z. Kopitar premalo volaka, vsled česar marsikateri humoristični prizor ni prišel do veljave. Drugače je pa zadovoljili. G. Tančič je bil najboljši. G. Rajmer pogodi sicer vlogo dobro, le premalo gibčnosti, preveč flegme. Maske so bile dobre. Čudim se, da g. Malešič kot najboljši igralec počne popuščati tako kulturno delo. Nastopil je le v mali vlogici, katero je seveda kot vedno, kar najlepše izvršil. Zelet bi bilo, da naš mali oder zopet oživi. G. nadavkarju Novaku pa izrekamo zahvalo in tiho željo, da nam v kratkem zopet pripravi večer užitka.

Glasiheni vestnik

Koncert akademskega pevskega društva Politehnike iz Ljova se vrši v petek dne 4. maja t. l. ob 8. zvečer v dvorani hotela Union. Koncert je bil vsled raznih ovir preložen od sobote 28. aprila na petek 4. majnika, na kar opozarjamo naše koncertno občinstvo. Vstopnice za ta koncert so v predprodaji v Matični knjižarni in je istih vseh vrst še dovolj na razpolago.

Glasična Matica v Ljubljani, v ponedeljek dne 7. maja t. l. ob 8. uri zvečer se vrši koncert pevskega zbora Glasične Matice pod vodstvom g. Niko Štritofa. Na tem koncertu se bode izvajal Lajovichev 41. in 42. Psalm za tenorsolo, mešani zbor in veliki orkester, nadalje Premlova »Božična suita« za mešani zbor in veliki orkester. Kot zaključno točko bode izvajal pomnoženi gledališki orkester Beethovnov 8. simfonijo. Koncert se vrši v dvorani hotela Union. Naše glasbojubivo občinstvo že danes opozarjamo na ta velesladni koncert. Vstopnice bodo v predprodaji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, v ponedeljek dne 30. t. m. točno ob pol 8. zvečer vaja mešanega zbora. Vsi in vse.

Kako se kuha dobra kava. Staro je izkustvo, da okus kave ne zavisi samo od vrste, nego v veliki meri tudi od priprave iste. Baš dobre vrste kave zahtevajo posebno brižljivo postopek, ker se inace ne more razviti njihov fini okus in dober duh. — Trdika Meini, ki se že nad dve generaciji bavi gotovo izključno s trgovino kave, razpolaga s lastnim strokovnjakom, kateri stalno obiskuje one dežele, v katerih Meini-vo tvrdke poslujejo (Jugoslavija, Avstrija, Čehoslovaka, Italija, Madžarska, Poljska). Svrha tem potovanjem je, da se po eni strani navajajo naše spoštovane gospodine v dobrem pripravljanju kave, z druge strani, da se izkoristijo i njihove skušnje v tem pogledu. Zato si dovoljuje opozoriti naše čitatelje, da bo dotični gospod dne 1. maja deloval v tukajšnji podružnici trdke Meini. Ljubljana, Šeleburgova ul. 3. ter si dovoljuje ujudno pozvati poedine trgovce, njihove geste kakor vsacega, ki se za stvar zanima, na brezplačno poskušanje strokovno pripravljene kave.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1923.

Klerikalci in učiteljstvo. Ves čas, odkar niso naši klerikalni kolovodje pri vladnih jaslih, pišejo njih listi skrajno ponižujoče o naši državi, kralju, dinastiji in državni upravi. Ministri so jim večinoma le »takozvani« ministri, naš kralj »srbski« kralj, dinastija krivoverska, državna uprava veliko manj kot nič vredna itd., dočim so se klerikalci pod Avstrijo kar cedili patriotizma in poviševali Avstrijo in Habsburžane do nebes. A danes? Nobeno sredstvo jim ni preslabo in preostudno, da bi je ne porabili proti državi, ki je danes ravno ista kot oni dan, ko so isti klerikalni voditelji šli v Beograd se pokloniti takratnemu regentu Aleksandru in ga prositi pomoči proti Lahu, ki se je že bližal Ljubljani. Takrat so bili Srbi bratje in osvoboditelji. Danes jih proglašajo za krvnike. A somišljeniki klerikalne stranke se nahajajo tudi v učiteljskih vrstah. Kako je to mogoče? Učitelji so vendar prisegli zvestobo državi, kralju in dinastiji Karagorjevičev. Slovesno so obljubili, da bodo delovali z vsemi svojimi silami za državno in narodno ujedinjenje. To prisego so položili vsi učitelji brez izjeme. Kako je združljivo s to prisego to, da so učitelji pristali stranke, ki deluje z vsemi sredstvi proti onim idealom, katerih zvesti služabniki in oznanjevalci so slovesno obljubili biti vsi naši učitelji? Kako naj ti učitelji vzgojujejo mladino v narodnem in patriotskem duhu, ako oznanjajo v šoli drug evangelij, kakor ga izvajajo sami v življenju? Učitelji mora dajati mladini dober vzgled s svojim življenjem! Kako pa naj se mladina vzgleduje v svoje učitelje, kako naj ji bo učitelj vzornik, ako ji v šoli propoveduje ideje in jo navdušuje za nje, katere potem v privatnem življenju pobija, zametuje in blati? Zato je jasno, da za v resnici patriotskega in narodno mislečega učitelja ni mesta v klerikalni stranki. Učitelj kot vzgojitelj mladine, ki je bodočnost našega naroda in naše države, mora biti brezpogojno naroden mož, navdušen za vse one ideale, ki morajo biti sveti vsakemu poštenemu državljanu, za ideale domovinske ljubezni, zvestobe do države in udanosti do vladarja. Zato bi nikdar ne smel učitelj biti somišljenik stranke, ki je zapisala na svoj prapor razkroj države, stranke, ki hoče s svojim delovanjem razbiti narodno in državno ujedinjenje, stvorjeno 1. decembra 1918.

Prevoz judenburških žrttev. Bil-ža se petletnica usodepolnih dni, ko so strelji iz avstrijskih pušk vzeli življenje našim vojakom v Judenburgu. Odbor za prevoz zemeljskih ostankov teh žrttev iz Judenburga v Ljubljano ima namen ta prevoz in pokop izvršiti ob priliki petletnice, ki je sredi maja. Denarnih sredstev pa manjka. Nekateri krog, posameniki in podjetja, ne znajo ceniti pomena prevoza in postavitve dostojnega spomenika vsem žrtvam za našo svobodo. Prosimo vse one, ki imajo nabitralne pole, da svoje agilnost stopnjujejo in skušajo pomnožiti dobave prostovoljnih prispevkov. Nabiralne pole in nabrane zneske je brezpogojno vrniti najkasneje do 10. maja 1923. Bila bi naša narodna sramota, ako bi veličastna in dostojna izvršitev tega namena bila onemogočena zaradi brezbriznosti in pasivnosti, zlasti premožnejših krogov. Imena darovalcev se bodo po možnosti, vsaj pa ona nabiralcev z nabrano vsoto objavila v časopisih.

Manifestacija nacionalistov v Ljubljani. V srhvo dokumentiranja narodnega in državnega edinstva so priredile nacionalistične organizacije večeraj v »Zvezdi« veliko manifestacijsko zborovanje. Manifestacije se je udeležilo mnogobrojno napredno občinstvo in Or. Ju. Na iz Ljubljane ter Šiške z državno zastavo na čelu. Pred restavracijo »Zvezda« je nastopilo več govornikov, ki so v temperamentnih govorih poudarjali, da je edini spas naše države edinstvena nedeljena Jugoslavija. Govorniki so obenem naglašali, da se bodo nacionalisti borili proti naklepom prevratnih elementov na življenje in smrt, ne strše se žrtve. Občinstvo je govornikom priredilo navdušene ovacije. Nacionalisti so nato odkriti glav zapeli himno »Bože pravde«, na kar so v povorki odšli po mestu, neprestano vsklikajoč kralju, narodnemu edinstvu in Jugoslaviji. Manifestacija se je vršila v najlepšem redu in se mir in nikjer kačil.

Uvaževanja vreden nasvet. V zadnji seji občinskega sveta je podžupan dr. Stanovnik opozoril župana, naj razmisli o tem, kako ustanoviti občinsko stražo, ki bo poskrbela, da naši meščani od orjunskih mladičev ne bodo omejevali v osebnih svobodi. K temu pripominjamo, da ni treba nikakega premišljevanja, ker že imamo tako stražo, in sicer poklicno gasilstvo. V svoji stroki res nima nobenega posla — hvala bogu — kajti en požarek imamo jedva na vsakih 30 ali 40 let. Ta draga institucija — pravo arcalo dalekovodnosti naših klerikalno - komunističnih občinskih očetov — naj se primerno spoponi in izobrazbi za svoj novi poklic. Preskrbe naj se tudi lepi konji prave arabske pasme, pred vsem pa polnokrvnega arabskega

za strunnega višjega oziroma generalnega nadzornika teh poklicnih gasilcev, da bodo laglje preganjali te preklicane »Orjunaše«. Za prvo silo bi jih bilo kakih petsto z generalom vred morda dovolj! Ako bi jih bilo premalo, naj se jih pomnoži na 1000, saj ima občina denarja v izobilju — hvala bogu — in kar je glavno, vse to gre iz žepov davkoplačevalcev-kapitalistov!

Radi 1. majnika, ki ga po taritni pogodbi praznuje tiskarsko delavstvo, jutri naš list ne izide.

1. maj na Rožniku. Operni zbor Narodnega gledališča v Ljubljani priredi na ta dan običajni majniški izlet na Rožnik. Ob 9. bo masa, pri kateri sodeluje celokupni moški operni zbor, g. Simenc in drugi. Po masi prista zabava s petjem in godbo. Na ta izlet se p. n. občinstvo in vsi prijatelji gledaliških igralcev ujudno vabijo. Izlet se vrši ob vsakem vremenu.

Da se ustreže kupujočemu občinstvu, je gremij trgovcev odredil, da bodo dne 1. majnika t. l. vse trgovine od 8. do 10. popoldne odprte, potem pa se zapro za ves dan. Načelnik gremija.

Poročil se je dne 2. aprila 1923 ing. Albin Černe z gospodično Prisko Pajntner-jevo.

Jugoslovansko-Čehoslovanska Liga v Ljubljani izreka v smislu sklepa odborne seje z dne 25. aprila 1923 vsem p. t. gospod in gospodičam, ki so se radevolje odzvale povabilu društva k sodelovanju pri Akademiji s plesom dne 14. tm. ter s svojo požrtvovalnostjo in izdatni meri pripomogle k uspehu prireditve, svojo iskreno zahvalo.

Kaj zahtevajo drž. uslužbenec in železnčarji? Državni in železniški uslužbenec in delavec ter civilni in vojaški upokojenci zahtevajo, da se 1. Uzakoni službena pragmatika; 2. Zvišajo dragizinske, rodbinske in stanovanjske doklade skladno s sedanimi dragizinskimi in krajevnimi razmerami namani za 150%; 3. Primerno zvišajo pristobine za vršenje službe izven urada odnošno izven stalnega službenega mesta; 4. Priznajo tudi delavcem osebnih državnih prometnih naprav dragizinske in rodbinske doklade za vse dneve v mesecu in dele delavci državnih prometnih naprav le na kvalificirane in nekvalficirane; 5. Odpravijo maksimiranje dragizinskih doklad; 6. Odpravijo vse omejitve dragizinskih doklad; 7. Izplača izdaten enkratni nabavni prispevek; 8. Priznajo tudi poduradnikom in slugam stanovanjske doklade; 9. Spremenijo ršenje ministrstva saobračala v čl. 3. »Zakona o prevežbi osebja državnih prometnih naprav v krajinah izven Srbije in Crnogore na dinarske plače« (Službene novine 105 z dne 15. maja 1922) tako, da bo imelo pravico do naturalnega stanovanja oziroma stanarine v izmeri 20% temeljne plače vse osebe državnih prometnih naprav; 10. Nakaže stanovanje v naravi povsod, kjer ni mogoče dobiti zasebnih stanovanj; 11. Onemogoči odpoved stanovanja, ne da bi se uslužbenec prej osiguralo drugo; 12. Društini zastavljeno stanovanje in izplačilo primerna odškodnina za dvojno gospodinstvo, ako je zaradi premestitve potrebna ločitev uslužbenca od družine; 13. Razširijo veljavnost določb čl. 282. proračunskega Zakona na vse državne in železniške uslužbence v državi. Vsi uslužbenec služijo isti državi; zato naj bi imeli enake vse enake dolžnosti, ampak tudi vsi enake pravice.

Afera dr. Reisman-Zebot. G. dr. Reisman je v petkovski seji mariborske občinskega sveta s svojim bičem napadel klerikalnega poslanca Zebota. Z ozirom na ta dogodek piše g. dr. Reisman: Slavno uredništvo! Ker bo hotel poslanec Zebot, ki pri večerajšnji občinski seji po znanem dogodku ni več črnil niti besedice, marveč samo pridno pisal svoje poročilo za »Slovenca« in »Straža«, tudi svojo zasluženno revanžo predložiti kot političen dogodek, prosim, da blagovolite objaviti k dogodku to-le poslanico: Z Zebotom sva se po prevratu na skupnih shodih narodnih svetov, kjer sva nastopala kot govornika, nekaj časa celo prav dobro razumela. Ob razvoju domačega političnega bola pa so se kmalu pričeli najgrši osebni napadi v »Straži« na mene. Pred kakim pol letom pa je bil Zebot obseden radi svojega napada na znamenit volilnem poboj s Samostojneži na Zg. Kunzoti. Jaz sem bil takrat koncipient pri dr. Skaplju, ki je zastopal nekaj fantov, katerim je moral Zebot plačati odškodnino. Ker pa tega po pravomočnosti sodebi ni plačal, za je pisalova rubila. To eksekucijo je Zebot pripisoval meni in so se od tedaj naprej nanad na mene v »Straži« v znanj meri poosttrili. In le iz tega vzroka — Zebot me je radi omenjenega rubeca enkrat tudi nahuilil na kolodvoru — si razlagam tudi njegovo pljuvanje v Gosposki ulici. Takrat sem se premagal — Zebot si je mislil, da nisem reagiral iz strahopetnosti — hotel pa sem iskati zadoščenja pred vsem pri sodišču, pred edinim pristojnim mestom za inteligentnega državljana. Zebot pa se je s svojim pljuvanjem še bahal po »Straži« in se iz moje tožbe norčeval, češ da je imun. Na to vse sem moral misliti na drug način satisfakcije: primeren kralj in primeren način, da bo zbrisal madaž pljunka. Dosele se še nisem nikdar z nikomur pretepel. Sam tudi nikogar ne želim, zato pa se tudi dosledno držim edine pravilnega principa, da tudi mene nikdo ne-maščevano ne žali. In tega sklepa se bom držal do zadnjega dihajša, pa če tudi pošljejo klerikalni redaktorji nad mene armada vseh svojih 150.000 volilcev. Vendar pa Zebota od incidenta v Gosposki ulici kljub iskanju nisem več srečal in tako sem si moral žalibog polskati zadoščenje v oddelčenem prostoru občinske dvorane mesta Maribor. Ta moj sklep je pospešilo zlasti naj-novejšo slobno natolovanje v »Straži«.

Zveza za tujski promet (Tourist Office) se je preselila iz dosedanjih prostorov, Dunajske ceste 18, na Velesemenj v paviljon D nasproti Sejmškemu uradu, kjer začasno do nadaljnjega uraduje.

Lekarno na Jesenicah je vzel v nalem s 1. majem g. Ph. Mr. Ciril Maver, bivši asistent v lekarni Sušnik v Ljubljani.

Celjske vesti. Sela občinskega sveta se vrši danes v ponedeljek. Na dnevnem redu je precej obširen referat finančnega odseka. — Pri Olepševnem društvu se je ustanovil poseben odsek, ki bo imel nalogo, baviti se izključno s povzdigo tujskega prometa. Prilegnilo bo k sodelovanju razne Interesente in zasebnike, ki jim je na tem, da se tujski promet v Celju zopet oživi in da postane Celje zopet letovišarsko mesto. Društvo je na zadnjem občnem zboru spremenilo v tem smislu tudi svoja pravila. — Dobroznano gostilno pri »Grenadirju« na Polulah nameravajo v kratkem opustiti. — Radi telesne poškodbe se je dni imel pred okroglim sodiščem zagovarjati že radi istega delikta trikrat predkaznovani 33 letni hlapec Jože Šeško iz Golobinjaka pri Planini. 30. oktobra lanskega leta je brez vsakega povoda težko poškodoval na levi temeni Antona Kladnika, ko sta peljala vsak svoj voz proti Planini. Prejel je dva meseca težke ječe. — Ludovik Lužar, 25 let star, radi tatvine že z dvoletno ječo predkaznovani pekovski pomočnik od Sv. Lovrenca nad Pročinom pri Strah. je dal časa izvrševal razne tatvine v celjskem okraju. Trije drugi pomagači so mu pomagali prodajati te ukradene stvari. Te dni se je Lužar imel radi tega zagovarjati pred celjskim okroglim sodiščem, katero mu je prisodilo 8 mesecev težke ječe. Tudi soudeleženci so preli svoje plačilo. — Celjskim klerikalciem je oblast baje prepovedala nalepiti po mestu revolucionarne lepake,

kier so me dožili tudi krivde prelivanja krvi v Slov. Bistrici, čeprav sem za dotično zborovanje Orjune zvedel šele usodno soboto ob 9. uri zvečer in sem to tudi objavil. Tudi dotična poročila je lanciral v svoji zlobnosti v Slovenca in Stražo Zebot. Povrh tega pa so se drznili pri Straži blati celo moje delovanje pri slovenjebistriškem Narodnem svetu in — da je bila mera polna — celo namigavati na neke kupčije. Tudi za tem je bil Zebot. V resnici sem bil za svoje narodno delovanje v Slov. Bistrici izvoljen častnim članom tamošnje Citalnice ter sta me pri dveh slavnostnih naj-boljših slavila ravno dva kaplana — č. gg. Golokranc in Klebasa — poleg umrlega rodoljuba Petra Novaka, klerikalnega kandidata Grila in vseh drugih SLS moč v Slov. Bistrici. Iz Bistrice sem končno odšel s pokvarjenimi živci in s tolikim prenošenjem, da sem si ravno plačal lahko vozni hstek do Cella. Ampak gg. pri Straži se — za njihovo moralo in strankarsko korist čisto umljivo — dosledno drže izborne taktike: blati človeka ravno tam, kjer je najbolj čist. Gospodom je zrastle greben, ker so se čutili za platom poslanske imunitete že popolnoma varne, kar je zakrivila naša javnost, ki je doslej vsako psovovanje mirno prenesla. Jaz kljub svoji telesni slabosti ne bom vodil nikdar časopisnih bitk s »Stražo«, ampak bom z obrekovalci govoril tako, kot sva se sredi pogovora z Zebotom. Pa tudi kupčije pri Narodnem svetu bodo sda zagledale beli dan. Kislo pa se bodo pri tem držali gg. klerikalni rodoljubi iz Slovenske Bistrice. K sreči so spisi Narodnega sveta na varnem, deloma pri meni, deloma pa pri vladu. — dr. Reisman.

Na naslov tobačnega monopola. Kadilce nam piše: Vsi tobačni izdelki so se dovolj visoko podražili tako da bi kadilci imeli pravico zahtevati nekdanjo kakovost po vsebini in zunanosti. Da je vsebina večinoma pod kritiko, o tem je bilo čitati že nebroj pritožb, za katere pa se na oddolčnih mestih ne brigajo. Pomanjkljiva pa je tudi zunanost. Zavojčki tobaka za pipo po 3 Din so enostavno zaviti, a nič zalepleni. V skladiščih se prav lahko razvile v vsebina raztrosi, kar izrabljajo nekateri brezvestni prodalci za domačo manipulacijo. Kupil sem v dveh bolj zakonitih ljubljanskih trafikah tak tobak, da je bil zavoj na vsakem koncu za prst na široko prazen. Neki na deželi pa so mi nagrabili kar iz predala raztresenega tobaka v časopisni papir za 3 Din, češ še na boljšem ste, kakor bi pa kupili prvi zavoj, tobak se je pač iz nezalepljenih zavitoč raztresel. In ga je še ostalo v predalu za par takih »porceli«. Kupci pred menoj so torej bili prikrajšani, profitala je le prodalčica, ki je lahko hvalena monopolski površnosti. Ne trdimo, da so vsi trafikantje tako brezvestni, to so le redke izjeme. Monopolska uprava naj tu in tam napravi po svojih organih kontrole, še boljše pa stori, ako da zavitke vestno polni in dobro zalepljati — najboljši je monopolski dvoraj.

Novo industrijsko podjetje v Mariboru. Poročajo nam: V Mariboru se v zadnjem času kljub raznim pritožbam vidoma razvija vnanja industrija. Tako dobi Maribor v kratkem prvo jugoslovansko tovarno za volnene izdelke, za katere prihajajo v prvi vrsti v poštev volna surovina iz Banata in raznih drugih krajev. Tovarna se zgradi na t. zv. Petkovih grunth v Melju, kjer obstoja že cel blok novih industrijskih podjetij. Na čelu tovarne stoji Simič, trgovinski ataše pri našem poslanstvu na Dunaju. Osnovni kapital pa je angleške provincience. Tovarna rabi 17.000 m². Mestni občinski svet je nakup zemljišča in naselitev ozir. gradbo dovolil pogojno, da podjetje začne že majnika zidati in da zgradi za vse priseljeno osebo lastna stanovanja, za kar je že poseben skrbel ugledni član mariborske Gradbene Akcije g. inž. Dolenc, ki je največ pripomogel, da dobi Maribor to veliko industrijo. Omenjeni je tudi pripomogel, da se je srečno končal spor radi prodaje tega zemljišča, katerega so imeli dosežaj v našem železnižari in državnih nameščenci, ki bi vsled prodaje letos trpeli največ škode. — Podjetje namreč dovolj, da se dosežajni namerniki za letos brezplačno poslužijo zemljišča za vrtove in njive na časasno še ne za zgradbo oddelčenem prostoru.

Zveza za tujski promet (Tourist Office) se je preselila iz dosedanjih prostorov, Dunajske ceste 18, na Velesemenj v paviljon D nasproti Sejmškemu uradu, kjer začasno do nadaljnjega uraduje.

Lekarno na Jesenicah je vzel v nalem s 1. majem g. Ph. Mr. Ciril Maver, bivši asistent v lekarni Sušnik v Ljubljani.

Celjske vesti. Sela občinskega sveta se vrši danes v ponedeljek. Na dnevnem redu je precej obširen referat finančnega odseka. — Pri Olepševnem društvu se je ustanovil poseben odsek, ki bo imel nalogo, baviti se izključno s povzdigo tujskega prometa. Prilegnilo bo k sodelovanju razne Interesente in zasebnike, ki jim je na tem, da se tujski promet v Celju zopet oživi in da postane Celje zopet letovišarsko mesto. Društvo je na zadnjem občnem zboru spremenilo v tem smislu tudi svoja pravila. — Dobroznano gostilno pri »Grenadirju« na Polulah nameravajo v kratkem opustiti. — Radi telesne poškodbe se je dni imel pred okroglim sodiščem zagovarjati že radi istega delikta trikrat predkaznovani 33 letni hlapec Jože Šeško iz Golobinjaka pri Planini. 30. oktobra lanskega leta je brez vsakega povoda težko poškodoval na levi temeni Antona Kladnika, ko sta peljala vsak svoj voz proti Planini. Prejel je dva meseca težke ječe. — Ludovik Lužar, 25 let star, radi tatvine že z dvoletno ječo predkaznovani pekovski pomočnik od Sv. Lovrenca nad Pročinom pri Strah. je dal časa izvrševal razne tatvine v celjskem okraju. Trije drugi pomagači so mu pomagali prodajati te ukradene stvari. Te dni se je Lužar imel radi tega zagovarjati pred celjskim okroglim sodiščem, katero mu je prisodilo 8 mesecev težke ječe. Tudi soudeleženci so preli svoje plačilo. — Celjskim klerikalciem je oblast baje prepovedala nalepiti po mestu revolucionarne lepake,

katero so izdali za 1. maj. — Naš mestni vrt se nahaja že v polni pomladanski krasi. Grede so nasajene že z najraznovrstnejšimi cveticami, katere so se presadile iz novo urejenega cvetličnjaka za Groffio. Opleševalno društvo je oskrbelo, da se je nasel glavni dvored s finim peskom in da so postavile klopi na raznih razglednih točkah nad parkom. Opleševalno društvo naj bi oskrbelo par klopi tudi na levem bregu Savinje v drevoredu na takozvanem otoku.

— Nove umetniške razglednice. Akad. slikar g. Rudolf Marčič je pravkar izdal zbirko umetniških razglednic z našega divnega Bleda. Razglednice predstavljajo doslej najboljše posnetke pokrajinske krasote tega divnega gorenskega kota. Izredno pogojene so slike otoka v mesečini in blejskega gradu v snegu. S temi razglednicami se lahko postavimo tudi pred tulcem in bode v tem pogledu služile splošni propagandi turističnih interesov blejskega letovišča. Od g. Marčiča pričakujemo, da obrne svoje pokrajinske slikanje tudi ostalim gorenskimi lepotam in da nas obdari z novimi zbirkami. Ne dvomimo, da bo vsakdo posegel po njegovih razglednicah, ker predstavljajo tudi lepe spominke na naš skrinč nebeske.

— Glas iz občinstva. Pretekli teden je dal Schillingov beneficij pri Sv. Petru posekati dreve v starem drevoredu od Skofje ulice do Župnijske ulice. Kakor čujemo, namerava šentpeterski župnik zapreti tudi staro, že nad 30 let uporablano javno pešpot skozi ta drevored, v kakšen namen, nočemo danes prebaci-vati, opozarjamo pa s tem mestno občino in javnost, da gre tu za staro pridobljeno servituto, katero štiti — makar! — dolžnost pravde — je dolžnost mestne občine!

— Omejitve telefonskih razgovorov. Dobili smo tale dopis: Uredništvu »Slov. Naroda« v Ljubljani. Z ozirom na notico »Omejitve telefonskih razgovorov« v 86. številu »Slov. Naroda« od 14. t. m., v kateri obveščate občinstvo, da baje namerava poštna uprava interurbanske telefonske razgovore v Ljubljani omejiti in otežiti na ta način, da je priznala zagrebški telefonski centrali pravico, da lahko svobodno prekine vsak interurbanski telefonski pogovor v Ljubljani, ako v Zagrebu kdorkoli zahteva zvezo z Avstrijo, sporočamo, da ta vest, ki je sama na sebi ni verjetna, ne odgovarja resnici. Pač pa je dolžnost ministrstva za nekatere relacije posebne ure, kedar ima govoriti ta, kedar ona centrala, to pa iz razloga, da se vodi bolj izkoristilo in da se centrale med seboj ne motijo. Oblastni direktor: dr. Debelak. — Pripominjamo, da je več korporacij protestiralo proti nameravi omejitve telefonskih razgovorov. Ako so ti protesti izdali, nas veseli.

— Kolesarjenje po državnih cestah. Pišejo nam: Dolenjska cesta ima en sam hodnik za pešce. Po tem brezobzirno drviljo razni kolesarji — po večini obrtni pomočniki in vajenci, ki hodijo na delo in z dela domu. Pred kratkim je tak kolesar podrl na hodniku malega dečka in mu zlomil nogo. Namesto po široki cesti, drve razni ti pobalini po hodniku in spravljajo v nevarnost odrasle in otroke, in le čuditi se mora človek, da se ni že več nesreč pripetilo. Naj se napravi ondi svarilne table, policija pa naj to vaško divljanje strožje nadzoruje.

— Aretacija komunistov. V Beogradu je bil aretiran vodja komunistov Milivoj Karijevič, šef-urednik komunističnega lista »Radnik«, radi svojih revolucionarnih govorov.

— »Misteriozna Grkinja«. Slučaj misteriozne Grkinje, katero so pretekli teden našli v nezvesti ležati na železniškem nasipu med Zemunom in Beogradom, postaja dnevno zagonetnejši, kajti Grkinjo so našli ležati na nasipu popolnoma zvezano. Kakor je znano je izjavila žena, da se piše Elizabeta Katan in da je žena nekega grškega milijonarja in da potuje iz Dunaja na Orško. Medtem je policija ugotovila, da »misteriozna dama« ni Grkinja, pač pa Poljakinja. Policija, kateri dela ta slučaj mnogo preglavice sumi, da je ženska sigurno vohunka.

— Uboj v Sv. Rupertu pri Laškem. Pretekli teden je poplaval večja družba rudarjev iz Storov in Dobrega polja v gostilni Kolmanovi v Sv. Rupertu pri Laškem. Radi preobilo zavžigata vina so se kmalu med seboj sprli in stegli, pri čemer je 18. letni rudar Mastnak iz Storov petkrat z nožem sunil v truhah nadpaznika Josipa Zakoška iz Dobrega polja, ki je obležal mrtve. Mastnak je bil aretiran in izročen sodišču.

— Požari v Šumih v Srbiji. V šumi Gradac v Srbiji je 22. tm. izbruhnil velik požar, ki je zavzel ogromne dimenzije. Požar je ugasnil šele močan dež, ki je prišel padati. V bitolskem okraju pri Oborinu se je vnel državni gozd. Radi besnečega hudega vetra je ogenj uničil vse nove ogromne nasade. Škoda povzročena po požarih je velika.

— Morski pes pri Dubrovniku. Pretekli teden je posadka državnega parobroda »Solina« opazila v bližini otoka Lokruma, nekako 50 metrov od obrežja ogromnega morskega psa. V Dubrovniku, kjer se prebivalstvo že kopije, je povzročil prihod nepovabljene gosta precej panike.

— Detomor. Zasebnica Antonija Hraščnik je našla dne 27. t. m. na Dolenjski cesti 35 letari v rakovinskem vodnjaku truplo novorojenčaka moškega spola, ki je bilo zavito v krpe. Policija je še tekom dneva aretirala brezsrčno mater v osebi služkinje Justine Koželj, doma iz Rudnika. Svoje dejanje je priznala in je bila oddana sodišču.

— Škrlj za rusko dečo. Statistični odsek državne komisije je pridobil podatke o pravnem delu med rusko dečo v naši državi. 1. marca 1923. leta je štela ruska emigracija pri nas 5254 otrok (med njimi 3043 dečkov in 2211 deklic). Od teh je 967 v starosti do 5 let, 4287 pa je doraslih za šolo (od 6—18 let). V ruskih šolah in internatih se uči 2778 otrok. Poleg teh obiskuje okrog 200 otrok srbske šole. Otroci, ki ne obiskujejo šole je 1528. Po starosti in spolu se dele takole:

dečkov 894 (295 od 6—9 let in 599 od 10—18 let), deklic 634 (230 od 6—9 let in 404 od 10—18 let). Predlansko leto je obiskovalo šolo 41,87% otrok, 58,13% pa jih je brez šolske izobrazbe. Sedaj pa je prosvetno delo med rusko emigracijo toliko napredovalo, da obiskuje šolo že 64,36% ruske deče. Državna komisija smatra za svojo glavno nalogo omogočiti šolsko izobrazbo vsem ruskim otrokom. Kako skrbna naša vlada za rusko dečo, je razvidno iz sledečih podatkov: 1921. leta so znašali stroški za prosvetno delo 500 tisoč Din, kar tvori 8,3% vseh izdatkov za rusko emigracijo. V oktobru istega leta so znašali stroški v iste namene 1310 tisoč din., v marcu 1922. 1.595.000 dinarjev, v marcu 1923. pa 2.493 tisoč Din, kar tvori 41,4% celokupne denarne podpore ruskim emigrantom.

— Tatvina briljanta. Dne 29. t. m. je bila privatnici Pavlu Martinu v Prisojni ulici iz stanovanja ukradena listnina, v kateri sta se nahajala dva briljantna prstana, vredna 30.000 kron. O tatovih ni sledu.

— Teške posledice nemnosti. V kotaru Bosanski Petrovac je stekel pes ugriznil seljaka Muju Hodžića. Zdravnik je takoj odredil, da se seljaka na državne stroške prepelje v Pasterjev zavod v Sarajevo. Ali seljak ne bode len in mahne mesto v Sarajevo v soto Škočaj, kjer je ljudi zdravil neki mazač. Ta je Hodžića operiral pod ležnikom in ga namazal z zdravilom, ki ga je skuhal po lastnem receptu. Ubogi seljak je po nekaj dneh umrl v strašnih bolečinah. Oblasti sedaj iščejo znamenitega »kirurga«.

— Roparski umor v Karlovcu. V ponedeljek je bil v svojem stanovanju v Karlovcu umorjen in oropan trgovec in gostilničar Dragotin Majer. Njegova žena ga je našla jutraj v postelji zadavljenega. Umor so osumljeni trije dečki v starosti 12—13 let, katere je policija aretirala. V tistem in patrijarhalnem mestu Karlovcu je grozen umor povzročil veliko senzacijo.

— Slika iz sarajevskega življenja. Pri poslednji raciji je sarajevska policija prišla tudi neko 16 letno devojčko M. J., ki je prenočila v železniškem vagonu. Privedena na policijo je izpovedala, da so jo starši že v rani mladosti silili, da prosiči po mestu. V štirinajstem letu se je začela prostituirati in na ta način služiti sebi kruh. Njen oče je bil težek pijanec, ki jo je ponotič, ako se je vračala s svojega težkega poklica z malim zaslužkom, prepeval. Revica je prenašala življenje do pred kratkim. Ko se je neki dan vrnila domov praznih rok, jo je neusmiljen oče vrgel iz hiše. Odtlej je prenočevala na postaji, ker je to mesto bilo najprikladnejše za njeno prostitucijsko obrt. Žalostna slika!

— Smrtina nesreča v Biogradu na moru. Iz Biograda nam pišejo: Strašen smrten slučaj se je pripetil v sredo dne 18. t. m. v Biogradu. Ko je po Jadranskem morju iz Bakra v Dubrovnik potovala Nj. V. kraljica Marija, so ji vse vasi prirejale priščne ovacije. Kraljica se je vozila s parobrodom, ki ga je smirjala torpedovka. Ko se je parnik bližal obrežju, smo čuli od daleč streljanje z možnarji. Na obali stojiča množica je tekmovala, kdo bo lepše in pristraneje pozdrvil kraljico, ki je potovala incognito. Tudi Biograd ni hotel zaostati. Ko se je kraljica peljala mimo, je svirala godba, plapolale so zastave na vseh hišah in obala je bila polna občinstva. Navzoči so z zastavicami, robeti in klici pozdravljali svojo kraljico, ki je neprestano odzdravljala iz ladje. Male ladjice so okrašene s državnimi zastavami plule po kanalu do mimo vozečega kraljičnega parobroda. V hipu največjega navdušenja, ko so na nasprotni strani streljali z možnarji in s tem pozdravljali kraljico, je smodnik neki topil raznesel na kosce, ki so z veliko silo padali pred prestrašenim občinstvom v morje. Precej težak odlomek je odletel po zraku, padel med gnečo množice in zadel naravnost v prsa okrajnega šolskega nadzornika Popovića, ki je malo prej prišel iz Benkovca z namenom, obiskati vse ljudske šole v tej občini. Ta kos železa je s tako silo priletel v prsa nadzornika, da je ostal na mestu mrtve. Ker je bil pokojni Popović še mlad (komaj 38 let star), dober pedagog, ljubezniv človek, so je polastila naroda radi tega nesrečnega slučaja velika žalost. Pri prenosu njegovih telesnih ostankov v Benkovac so mnogi plakali. Ko se je pravoslavni svečenik zahvalil narodu za tako očitno in lakrno sožalje, ni ostalo nobeno oko brez solz.

— Pokusite in prepračite se bode, da so »Pekate« najboljše in ker se zelo nakuhajo tudi najcenejše testenine.

— Kdor ne ve, kaj dati domači hčerki za god, nevesti za darilo, ženi za božič, naj kupi Kalinškovo »Slovensko kuharico« in veselje v družini bo združil s koristjo v družini in okrasom v knjižnici.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši vsak torek ob 8. zvečer. Godba drav. divizije.

— »Kino Ideal« predvaja senzacijski film v treh delih »Doživljaji Robinsona Crusoe«, v kateri igra glavno vlogo znani igralec Harry Myers. Film je sestavljen temeljem enako se glasečega romana od znamenitega angleškega romanopisca Daniela Defosa, ter je je priporočati vsakemu, da si ga ogleda. Roman, kot tak je preveden v vse kulturne jezike in je dosegel pisatelj s ním svetovno slavo. Ker je skoraj vsak inteligent ta roman v mladih letih bral, ga bode gotovo zanimalo, istega videti predvajane v filmu. Slike so krasne, občudovanja vredni naravni posnetki in je dovoljeno obiskovanje tudi mladini. Predvajanje I. dela traja od 30. aprila do incl. 2. maja, II. dela od 3. do incl. 6. maja in III. dela od 7. do incl. 9. maja. Glede na dolžino filma in pa da se kolikor mogoče slike jasno in precizno kažejo, osobito pa da se predstave zamorejo točno ob napovedanem času vršiti, je vodstvo odredilo, da se vrši dve urni program, ter je pričetek I. predstave ob 8. uri, II. predstave ob 9. uri. Izredno, se opozori stariše, da je mladini dovoljen dostop samo k prvima dvema predstavama, k zadnjima dvema pa ne. V slučaju potrebe posebnih predstav za mladino v dopoldanskih urah, se bode to po časopisih posebej sporočilo. Slavno občinstvo se prosti za točen dohod k predstavam, ker prihajanje med predstavo moti predstavo.

PREDRZEN ROP OB BELEM DNEVU V MARIBORU.

Maribor, 29. aprila.

Danes dopoldne okrog 11. je imel Maribor zopet svojo izredno senzacijo. Viskok-rastel vojak v službeni opremi je bežal s bodalom grozeč preko Slomškovega trga na Glavni trg, od tu skozi Vetrinjsko ulico na Grajski trg, za njim zasledovalci. Vse je vrela za njim, dasi večina ni vedela, za kaj gre pri tej divji gonji. Med zasledovalci se je nahajala tudi mlajša dama, ki je razburjeno pripovedovala, da ji je vojak uropal torbico z večjo svoto denarja. Na Grajskem trgu se je le nekemu civilistu posrečilo kljub groznji vojak izpodbiti nož, tako, da je vojak padel. Na to so ga eskortirali na policijski komisariat. Tu se je ugotovilo:

Mara Pihler iz Zirovce pri Ptuj je prišla v Maribor ter čitala pred gledališčem gledališke lepake. Kar pride od zadaj vojak v službeni opremi (baje se je vračal iz službe kot straža pri vojaških barakah) ter ji potegne torbico, ki jo je imela stisnjeno pod pazduho. Ko prestrašena gospodična hoče svojo denarnico nazaj, ji je vojak zagrozil z bodalom ter zbežal, ona seveda za njim. Vojak najbrže ne pozna dobro Maribora; zakaj namesto da bi jo bil ubral nazaj proti parku, je zbežal v najbolj prometne ulice, kjer je ob nedeljah dopoldne največ ljudi. Oropana Pihler je imela v denarnici 816.50 Din ter 1180 avstr. kron. Denar in torbico je dobila nazaj. Vojaka, ki je doma iz Banjaluke, po veri baje mohamedanec, so v stražnici zvezali, na kar ga je odvedla vojaška patrulja v zapor.

Turistika in sport.

Domače nogometne tekme.

WACKER (München) : ILIRIJA 7 : 3 (6 : 1). Razen težkega srečanja s praško »Slavij« let 1912., je Ilirija absolutno večraj svojo najtežjo tekmo v dobi svojega obstanka. Z izidom tekme, ki je sicer končala s častnim porazom »Ilirije«, smo lahko zadovoljni, kajti »Münchener Wacker« je klub, ki dosega internacionalno višino in katerega ime gre paralelno z znanimi svetovnimi prvaki »Slavij«, »Spartak«, »Rapidom« itd. Monakovčani so izbalansirano, tehnično kombinacijsko moštvo z brzim elanom in ostrim startom na goal. Najboljši del moštva tvori napad, ki s precizno kratko kombinacijo hitro obvladuje svojega manj tehničnega nasprotnika. Vsak skombiniran napad je kronan s ostrim udarcem na goal. Od posamičnih igralcev se odlikujejo v napadu leva zvezca Neubauer in levo krilo Altvater, v obrambi osebno levi branilec. Krilska vrsta je bila približno enaka naši, vrtar pa je bil izločen.

»Ilirija« je bila večraj v dobri formi, posebno tekmo drugega polčasa, kajti v prvem polčasu je bilo moštvo, ki se dolgo časa na radi hude nevihte razmočenem igrišču ni znašlo popolnoma handicapirano. Šele tekmo drugega polčasa se je Ilirija polgoma znašla in koncentrirala uspešen napad za napadom na vrata Monakovčanov. Slaba točka moštva je bila pomanjka obramba, ki je že od nekdaj Ahilova peta Ilirije. G. Pretnar je imel od začetka igre strahovito tremo, iz česar sta tudi rezultirala prva dva gola, kasneje pa je uspešno odbijal napade Monakovčanov. Beltram je bil v splošnem dober. Halvesilnija je od Monakovčanov ostro diktirani tempo vzdržala in je tekmo drugega polčasa celo obvladala Wackernjevo. Huda in Zupančič III. sta sicer nekoliko pomanjkljivo igrala, vendar sta bila v dobri formi, Zupančič II. se pa dolgo ni znašel. Napad je bil v dobri kondiciji in se je poskus z Dolinarjem v njem precej posrečil. Konvencionalna sta Zupančič I in Vidmajer, ki sta krasno centralna. Oman se mestoma ni znal placirati, kar mu je tudi preprečilo sijajni levi back Wackerja. V goalu Ilirije pa je briljiral Soklič, ki se je povsod od izredne forme, in je na blatnem sluznatem terenu držal sploh vse kar je bilo mogoče. Moštvi sta nastopili v postavi, ki je bila objavljena, razen levega branilca »Wackerja«, ki je bil zamenjan.

Potek igre: Gostje so takoj v premoči in dosežejo radi tehničnih pogreškov branilca »Ilirije« po solo-predorih leve zvezce in levega krila dva gola. Po obojestranskih centrih obeh kril »Ilirije« zabije Učak prvi gol za Ilirijo. Sledijo siloviti napadi »Wackerja«. Soklič razreši nebroj kočljivih situacij, vendar zabijejo Monakovčani še štiri gole. Polčas 6 : 1. Tekom kratkega časa drugega polčasa se deloma prevladujejo gostje. »Ilirija« polgoma prehaja na površje in do konca igre direktno dominira pred vrtni »Wackerja«. Diktirano enajstmetrovko pretvori Oman v drugi goal. Za tem sledi krasen center Zupančiča I., katerega Dolinar z glavo efektno mimo vratarja pošlje v goal. Stanje 7 : 3. Sodnik g. Ochs iz Celja je sodil jako objektivno, vendar je prežrl pri gostih roko v kazenskem prostoru in drugi regularnega gola, ki ga je zabil Oman, ni priznal, smatrajoč ga za off side. Diktirano enajstmetrovko je bila istotako neopravičena. Dojem tekme v splošnem je bil dober, škoda samo, da je hud naliv preprečil, ozir. otežkočil lepši potek igre.

Publike je bilo okoli 2500.

F. O.

INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME.

— Sarajevo, 29. aprila (Izv.). Šašk : Concordia 3 : 0, Hašk : Concordia 5 : 0.

— Jadran : Primorje 3 : 2. Zaslužna zmaga nad Primorjem, ki je igralo z neverjetno lahkomišelnostjo in malomarnostjo.

— Zagreb, 30. aprila (Izv.). V borbi za pokal Gradjanski : Ilirija 6 : 0, Penkala : Grafica 2 : 0, Atena : Unitas 4 : 2.

— Dunaj, 30. aprila (Izv.). Wacker : Vienna 2 : 1 (1 : 1), Nakoah : Mödling 6 : 2 (2 : 1), Rapid : Admira 5 : 1 (2 : 0), Makabi : Vienna 2 : 1, Sportklub : WAC 6 : 1, Waf : Floridsdorf 2 : 1, Simmering : Herta 3 : 1. Slednji rezultata je zelo iznenadil.

Velika nogometna tekma na Angliškem.

VELIKANSKA UDELEŽBA. — IZGORELI. — RANJENI VEČ STO OSEB.

— London, 29. aprila (Izv.). V novo-zgrajenem stadionu v Wembley parku je bila večeraj nogometna tekma za pokal. Tekme sta se udeležila Bolton-Wanderers in West Ham United. Zmagal je Bolton Wanderers 2 : 0. Tekmi je prisostvovalo 280.000 oseb. Največ je bil tudi krati.

— London, 29. aprila (K. B.). Končni rezultat nogometne tekme za pokal med Bolton Wanderers proti West Ham United je bil 2 : 0. Tekmi je prisostvoval tudi angleški kralj. Novi stadion je zgrajen za 120.000 oseb. V stadionu se je pa zbral 280.000, od teh si je nad 100.000 oseb siloma priborilo vstop, okoli 80.000 oseb pa je bilo odvrnjenih. Med velikanskim navalom je bilo 1000 oseb ranjenih. Od teh so 60 ranjencev prepeljali v bolnico.

— London, 29. aprila (Wolf). O izgredih v wembleyskem stadionu poročajo, da si je okoli 200.000 oseb siloma priborilo vstop. Med velikim navalom in dremom je bilo 900 oseb ranjenih in poškodovanih. Od teh 500 težko. Največ poškodovanih je bilo otrok in dam.

Društvene vesti.

— Proslava Zrinskega in Frankopana v društvu »Soča«. »Soča« se je spomnila tudi hrvatskih mučenikov : Zrinskega in Frankopana. Ob žalostni obletnici njihove mučeniške smrti se je vršila v soboto večer v natlačeno-polnem salonu pri »Levu« pri-srečna in nad vse lepo vspeja proslava. Gospod profesor Mirko Seunig je v enournem govoru izčrpan opisal zgodovino obeh junakov-mučenikov, spetelno se Zrinskega in njegove žene Katarine. Predavatelj je prikazal poslušalcem žalostno in vedno ponavljajoče se dejstvo : da Jugoslovenci vse preveč zaupamo tako zvanim tujim prijateljem-zaveznikom, ki pa nas v sili in potrebi po navadi puščajo na cedilu, kakor so pustili Petra Zrinskega, ko je imel realizirati tako lepe načrte ujedinitja Hrvatov, Slovencev in del Srbov. Zgodovina in vsa preteklost nas uči : »Uzdaj se u se i u svoje kluse«. Če bi se Jugoslovenci držali tega tako resničnega pregovora, bi doživljali veliko manj razočaranj, kakor jih doživljajo sicer. Predavatelju je sledila živahna pohvala. Po predavanju je vrli pevski zbor Jugoslovenskih železničarjev pod vodstvom gospoda Premekla zapel večno lepo Zrinsko-Frankopano, kakor se je gospod profesor Bačič v izbranih besedah spomnil obeh mučenikov ter konstatiral, da je nedolžno preljita kri Zrinskega in Frankopana šele sedaj zadobila zadoščenje, kajti končno je vendar prišlo do tega, po čemur sta stremela, delala in tudi mučeniške smrti umrla oba hrvatska junaka : prišlo je do ujedinitja. V tem zadoščenju nam greni veselje ednole de jstvo, da leče bratje v najlepšem delu naše zemlje : v Primorju, na Gorškem in na Korškem še pod tujim jarmom. Dolžnost nas vseh je delati z vsemi močmi nato, da se tudi ti naši bratje združijo z domovino. Temu domoljubnemu govoru je sledila deklaracija Preradovičeve ode »Rodnoj zemlji«. Deklamiral je zelo vznešeno gospodična Bačičeva, ki je žela obilo pohvale. Potem je sledila pesem za pesmijo, druga lepše od druge. Vrli pevci so bili burno akklamirani in so morali nekatere ponoviti. Takó lepó je »Soča« proslavila spomin velikih-mučenikov katere proslava je pomnožila enega izmed toliko lepih večerov, katere je tekmo zime privedlo to agilno in vro družstvo.

— VII. sešestanek znanstvenega oddeska Slov. zdravniškega društva v Ljubljani se vrši v sredo dne 2. maja ob 5. popoldne v predavalnici bolnice za ženske bolezni. — Dnevni red : Ginekološko - porodniške demonstracije.

— Na običnem zboru umetniškega kluba »Grah« v Mariboru je bil izvoljen nov odbor in sicer : prof. V. Čotič, predsednik, nadz. Gvajc, podpreds., R. Rehar, tajnik, pos. ur. Kranj, blaginjak, strok. uč. Dimnik, gospodar, prof. Ravnikar, prof. Žagar, akad. slikar Petelin, Schnell in godč. Santlova odborniki. Občni zbor je vzel poročila odstopilnega odbora s zadovoljstvom na znanje ter pokazal na uspehe šestih, povolno uspešnih razstav. Za novo poslovno leto se je do-lučil obširen program.

— Oblastveni Odbor Or. Ju. Na. za Slovenijo v Ljubljani je poslal Narodni Odbor priključni nacionalističnog mitinga, k-tole brzojavko : Orjuna Slovenije prisostvuje v duhu velikemu nacionalističnemu mitingu. Petnajst tisoč organiziranih nacionalistov stavlja na razpolago svoja življenja za edinstvo naroda in države in za dinastijo Karadjordjevičev.

— J. n. a. d. Jadran. Debatni večer v četrtke dne 3. V. odpade radi dolazka bratov Polakov. V soboto dne 5. V. se vrši izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom : 1. Sprememba pravil, 2. Načrt o proslavi 50 letnice, 3. Spomenica o 50 letnici, 4. Slučajnosti. Odbor.

— Društvo študentov filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani priredi v torek 1. maja 1923 predavanje : dr. Jos. Debevec : Pogledi uspešnega delca v srednjoškolski službi. Vabljeni vsi. Prostor predavanja : dvorana št. 77.

— Društvo najemnikov za Slovenijo, opozarja, da se vrši prihodnja javna odbo-rova seja v sredo dne 2. maja tl. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna dale članom dnevno od 18.—20. ure. Informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, desno.

— Zadruge pekov in kolačnikov v Ljubljani naznana cenil. članom in zadrugam v Celju, Mariboru in Ptuj, da je za načelnika izvoljen gosp. Ivan Jakin, Dunajska cesta 7, na katerega naj se naslovijo vsi dopisi za-davajoči se zadruge. Pisarna zadruge se bo od četrtka 3. maja tl. nahajala v prostorih Zveze obrtnih zadrug (palaca Trgovske in obrtniške zbornice v Beethovnovi ul.) ter bo načelnik ali namestnik in ta in vsaki četrtek od 15.—17. popoldan članom na razpolago. Ako je v četrtke praznik, so uradne ure ob istem času v petek. Načelstvo.

Poizvedbe.

— Zgubila se je bela koralasta ženska ovrtnica od kavarne »Emona« do »Slo-na« ter čez »Zvezdo« in Stari trg in od tamkaj z električno do sv. cerkve oz. Martinove ceste. Ker je to ljub spomin se prosj. nadi-telj, da jo odda proti dobri nagradi v našem upravnistvu.

NAJNOVEJŠA POROČILA. PARLAMENTARNA KRIZA KONČANA.

SESTAVI SE HOMOGENA RADIKALNA VLADA.

— Beograd, 30. aprila. (Izv.). Spre-jeto ob 13.30.) Parlamentarna kriza se nagibuje zaključku. Danes se je položaj spremenil. V parlamentarnih krogih da-nes z gotovostjo pričakujemo, da se še tekom današnjega popoldneva sestavi homogena radikalna vlada. Danes ob 10. dopoldne je bil sprejet v avdienci začasni predsednik narodne skupščine dr. Peleš. Avdienca je trajala prilično eno uro. Takoj po avdienci se je razgovarjal Vaš dopisnik z dr. Peleš-šem, ki mu je v kratkih potezih očrtal položaj in razloge, zakaj so radikali od-klonili koalicio z demokrati, v glavnem zaradi tega, ker so demokratje stavili pretirane zahteve, ki jih radikalni klub ni mogel niti stvarno niti politično odo-briti.

Takoj po tej avdienci dr. Peleša je bil ob 11.30 sprejet ministrski predsed-nik Pašić. Po izjavi dr. Peleša in kakor tudi ostali parlamentarni krogi računajo, bo g. Pašić dobil mandat za sestavo ho-mogene radikalne vlade, ki se sestavi še tekom današnjega dneva in se objavi že jutri. S tem smatramo, da je 15 dni trajajoča kriza končana.

V klerikalnem klubu vlada danes dopoldne veliko zadovoljstvo.

Borzna poročila.

— Zagreb, 30. aprila. (Izv.). Zaključki : Devize : Curih 17.75, Pariz 6.575, 6.623, Lon-don 450.—, 451.75, Berlin 0.3275, 0.335. Du-naj 0.1365, 0.1375, Praga 2.89, 2.91, Trst 479.481.—, Newyork 96.75, 97.50, Budimpešta 0.10, Dunaj 0.00771/2, avstr. žig. krone 0.007725, Sofija 4.10.

— Curih, 30. aprila (Izv.). Današnja predborza : Zagreb 5.6875, Berlin 0.0186, Amsterdam 215.45, Newyork 5.515, London 25.54, Milan 27.10, Praga 16.375, Budimpešta 0.10, Dunaj 0.00771/2, avstr. žig. krone 0.007725, Sofija 4.10.

Dopisi.

— Zepetno podraženo meso v Mariboru. Zadnji Jurjev se'em v Mariboru še ni bil končan, že so cene mesu zopet na-rastle. In sicer so narasle ne da bi se kdo pobiral za zakon o pobljanju draginje, ki bi bil v tem slučaju lahko izvedljiv, ker so se cene podražile za meso tiste živine, ki je bila še vsaj nekoliko ceneja kakor na tem zadnjem sejmu Cene so namreč na-rastle tako : kg govedine I. še 15. aprila din. 21.—22, sedaj 23.—24 II. od 20.—21, se-daj 22.—23, za III. od 19.—20 na 21, teleče meso se je podražilo za 3 din svinjina od 32.50—35.40 din. Kakor smo že v nedeljo poročali, si že tudi srednji sloji v zadnjem času niso mogli več redno dobavati mesa v mestu. Iščejo si cenejših mesarjev v okoli-ci, toda cene zadnjega se'ima tako na splošno vplivajo, da tudi zunanji mesarji kmalu ne bodo več mogli prodajati ceneja ako tu ne poseže vsem energična roka centralne vlade same, kajti domače ob-lasti so, kakor razvidno, brez vsake moči ali pa se ne zavedajo posledic takega pre-travanja v cenah najpotrebnejšega živila.

— Ogrožena eksistenca spe-distiških družb v Mariboru. V Mariboru so po prevratu špedicijske družbe rasle kakor gobe po dežju. — Večje take družbe avstrijske oziroma tudi nemške provincije sta izpodrinili sloven-ski družbi »Balkana« in »Orient« ki bi prav lahko nadomestili vsa druga tulerodna po-djetla. Sedaj se kaže da je s poslabšanjem uvoza in z vedno bolj normalnim razvojem življenja in kupčije obstoj več teh družb ogrožen. Nekatere odpuščajo uradnike, se-veda Slovence, druge stoje pred likvidacij-o. — Gostovanje baletnega en-sambla zagrebške opere v Ma-riboru. V torek dne 24. t. m. so v Na-rodnem gledališču v Mariboru gostovali člani baletnega ansambla zagrebške opere in sicer : prima balerina Margareta Fro-mann, baletni molster Maks Fromann, Valentin Fromann, Olga Orlova in Ana Redl pod vodstvom kapelnika Kresimir Bara-novića Gostovanje v Mariboru že znanih zagrebških gostov je privabilo mnogo ob-činstva. Vsopred predstav je bil izredno bogat in vžitka poln. Več točk so morali vsled živahnih ovacij ponavljati. Občinstvo je posebno ugaal kavkaški narodni ples, katerega je proizvajal z molstersko rutino Maks Fromann. Istotako navdušenje je iz-zval tudi Baranovičev jugoslovanski ples, proizvajal od Margarete in Maksa Fro-mann.

— Pomožna akcija za stanovanjske re-veže v Mariboru. Pišejo nam : Po inicijativi Mar-Stana v Mariboru se je prižela v veli-kem obsegu rešilna akcija v pomoč stano-vanjskim revežem, ki so takorekoč na cesti

je zdravega egoizma. Kajti stanovanjska beda v Mariboru je res postala tako nazorna, da tudi v najboljšem slučaju, ako se bo letos kaj malega gradilo, se bo zgradilo le za gnetno dobro situirane ljudi. Projekti dom bo nosil ime prvorojenca v kraljevi hiši.

Pismo iz Carigrada.

Anzorska naroda skupščina je sprejela zavzemniški načrt o nadaljevanju mirovnih porajanj in odposlala 17. t. m. svojo delegacijo na čelu z izmet pašo. 23. aprila se začne nova mirova konferenca. Toda v pričakovanju, kdaj bo imela druga Lausanna uspeh, ki ga ni prinesla prva, bo težišče vzhodne krize preneseno v Anatolijo, kjer se bodo vršile volitve nove narodne skupščine, kajti stara se je razpadla sama. Od teh volitev bo končno odvisen tudi izid konference, kajti bodoča skupščina bo igrala odločilno vlogo glede najvažnejšega vprašanja, ki se tiče pravice inozemcev. Kriza, ki je faktično dovela do razpustitve nad 3 leta obstoječe narodne skupščine, izvira iz notranje in zunanje politike Turčije. V drugem slučaju je skupščino razdelilo stališče glede načrta mirovne pogodbe. Pristajši vlade so bili pri tem veliko bolj trezni, kakor močna in energetska skupina levih poslancev. Že takrat se je govorilo o eventualni nasilni razpustitvi narodne skupščine in proglasu vojaške diktature. Toda osebni pritisk Kemal paše na skupščino je sledenji prisilil sprejeti v glavnih potezih vladni načrt in kriza na zunanje političnem polju je bila premagana. Vendar pa so se kmalu pojavile posledice nesporazuma v sami skupščini in sicer pri debati o nekaterih vprašanih notranjega in celo osebnega značaja. Povod je dala vest, da je na čuden način izginil ugleden poslanec leve opozicije, delegat iz Trapezunda Ali Suhr. Nekaj dni na to so ga našli v bližini Angore zadušena in zasutega s prstjo, njegovega osebnega sovražnika kraljeviškega župana Tonal Osmana, ki so ga dožili umora, so pa orožniki ustrelili, ker se ni pustil aretirati. Vlada je bila sprito tega zločina nad poslancem zelo ogorčena in je zapovedala obesiti truplo Osmana na nekem trgu v Angori. Ne glede na to pa je ta dogodek napravil vtis zagonetnega maščevanja nad nevarno in uporno osebo, kar potrjuje tudi usmrtnost Osmana, ki je imelo namen, izbrisati vse sledove. Nefakto tako je to zadevo razumela tudi opozicija. Ki je začela nato ogorčeno napadati vlado. Na ta način so se politične strasti, ki so sprito zunanjo nevarnost dolgo mirovale tako razvzele, da je v Evropi toliko opevano edinstvo turškega naroda izpuhtelo in da je postalo delovanje narodne skupščine popolnoma nemogoče.

Ker pa po ustavi nobena vlada nima pravice razpustiti narodno skupščino, kajti potem, je neznamna vladna večina stavila na temelju ustave predlog o samorazpustitvi. Opozicija je bila sporazumna in je veljala narodna skupščina, ki trdi, da je prenesla na svojih plečih vso težo triletnih borbe za svobodo, odide čez par tednov v pokoj. Domnevalo, da bo obstojala še do volitev v novo skupščino, ki ji bo vsekakor predložen rezultat predstoječe lausanske konference. Takrat pa bo bržkone rešeno usodepolno vprašanje o volni ali miru in mnogo drugih vprašanj o definitivnem sprejemu vsega, kar je ustvarilo zadnja leta revolucionarno gibanje v Turčiji. Zato je razumljivo, da se sedaj vse stranke energično pripravljajo za volitve, ki se jih pričakuje udeležiti tudi novoosvojenega polja Carigrada in Drinopolja. Vlada, imenovana nacionalna stranka Kemala, Renia in Ismetia, ki so jo prekrstili iz »stranke zaštite pravice turškega naroda« v »narodno stranko«, nastopa z demokratičnim programom. Njene glavne zahteve govore o nedotakljivosti položaja, ki ga je ustvarila v zadnjem času anzorska zakonodaja, kakor: strogo verski kalifat mesto posvetne oblasti sultana itd. Nasprotno pa računajo nekatere opozicijske skupine s sočutjem narodnih mas in hočejo v to svrhu zahtevati, da se vzpostavi v polni meri sultanat. Brez dvoma bodo skušale tudi one skupine, ki so idejno na strani boljševikov in tudi sicer pod njihovim vplivom. Izkoristiti volitve za zmago svojega programa, kar bo gotovo privedlo do živahne volilne agitacije in borbe. Seveda je velika verjetnost, da bo vlada, ki je imela državno krmilo v rokah od sedaj, znala zatreti opozicijo z desne in leve in ustvariti zase bolj primeren parlament. Osebnost Kemala, ki je faktično prenesel na sebi vso težo borbe, je že preveč popularna, da bi mogla agitacija proti njemu računati na kak uspeh. Ne smemo pa prezreti, da se lahko čez dva meseca, ko se zbere nova skupščina, mednarodni položaj izpremenil tako, da je nemogoče govoriti sedaj o delovanju bodočega turškega parlamenta z ozirom na zunanjo politiko.

V tem napetem pričakovanju novih volitev pa se v Carigradu rešuje drugo, sicer manj važno vprašanje, ki pa bo prizgledlo mnoge domačine in tuje. Že dolgo časa se govori o predstoječi uvedbi takozvanega zakona o »suhem režimu«, ki je že v veljavi v Anatoliji. Te vesti so se širile večkrat, toda do sedaj brez uspeha. Korist, ki jo ima mesto in država od prodaje opojnih pijač, je preveč očitna, da bi se ljudje kar tako spriznjalni z zakonom o popolni treznosti. Toda ne glede na to, je mestna oblast le govorice po veliki noči potrdila in izjavila, da je ta zakon že sprejela in ga bo v kratkem proglašila. Sedaj se pripravljajo. Registrirajo zaloge vina in drugih opojnih pijač. Skoča, ki jo lahko prizadene domačin in tujin podjetnikom ta zakon, bo precej občutna. V mestu je okrog 7000 gostin in kavarn, lastniki govorijo, da sedaj, zlasti pa se razburja zavzemniki, ki hočejo celo protestirati. Francija bi izgubila za svoja vina zadnji znan trg.

STRAH PRED REKO V TRGOVSKEM SVETU.

Reška »Vedetta« toži, kako da prinaša razni inozemski gospodarski listi članke in vesti, ki pripovedujejo, da je reško pristanišče kup razvalin, kjer je obnova rednega prometa nemogoča in ni varna nikakova trgovina pred sedanjim nezakonitim reškim zastopstvom. Tudi parobrodna društva imajo o Reki sama neugodna poročila in se je izogibajo.

»Vedetta« meni, da širijo take glasove o reškem pristanišču ljudje, ki so mu sovražni in misli v glavnem na Zanelove pristaje.

»Internationaler Donau Lloyd« piše, da bi bilo treba osnovati veliko pristanišče v srednjem Jadranu, najbolje v Splitu, »Hull Trad and Transit« sodi, da bi bil Gruž najprimernejši za jadransko pristanišče, ker se Jugoslavije neče zadovoljiti glede Reke. O položaju na Reki razpravljata tudi »Echo de Danube« in »Exportateur belge«.

Jako obsežno je torej zanimanje za Reko kar pač priča o tem, da je reško pristanišče znano in uvaževano. Ker se pa tudi izogibajo Reke in sledi nasveti o zgradbah novega pristanišča za Jugoslavijo, je jasno, kako odmeva v inozemskem trgovskem svetu spor med Jugoslavijo in Italijo glede Reke. Ta spor je povzročil splošno odzivanje od Reke in išče se drugod primeren prostor ob Jadranu za promet z Jugoslavijo. Nemci so se bili že ponudili, da nam zgradijo na račun reparacij pristanišče.

Italijanska igra z Reko grozi z vedno večjo nesrečo. Izalovljena opatijska konferenca prinaša katastrofo za Reko. Italijanska vlada, je zablodila tako daleč, da je mislila, da potegne na svojo stran vse intervirane svet ako v Opatiji draži Jugoslavijo in jej nagaja z nesprejemljivimi načrti. Zgodilo se je baš narobe. Trgovski svet računa hladno in obsoja italijansko početje z Reko.

Sicer pa treba vedeti, da Mussolini nikdar ni kaj posebno cenil Reke. »Primorski Novi List« poroča, kako na kratko je bil odpravljen pri njem pred časom znani reški patriot Antonio Vio junior. Sam je pripovedoval prijateljem v reškem »Casino Patrioticu«, kako ga je odklonil Mussolini. Vprašal je patriota Vio: »Ali bi vi zaupali svoj denar kakim dvomljivim trditvi? Vio: Ne! Mussolini! Za Italijo je Reka mesto domoljubne vrednosti. Zato ne morem nakazati nikakega denarja... Ako je res tako, potem naj se Italija odmakne od mesta dvomljive vrednosti, naka se zgodi, da se mu približa Jugoslavija in žnjo prizadeji trgovski svet, ki prineseta reškemu pristanišču novo procvitanje.

—g Hmelj. Na rojak, ugledni in podletni Vrančan. G. Janko Lavrič, sedaj veletržec v Straßburgu, je objavil v domačih časopisih članek »Hmeljske cene«, katerega bi podpisal kar z obema rokama. Bodi mi dovoljeno, da spopolnim navedeni članek v zadevi delovanja Hm. dr. in sicer a) glede selekcijoniranja Hm. rastline, b) glede signiranja in c) glede državne podpore. Hm. dr. je storilo, stori in bo storilo svoje dolžnost, vendar mu je sodelovanje in podpora vseh hmeljarjev nujno potrebna. Naši hmeljarji so nampram prizadevanju Hm. dr. preveč indolentni, brezbrilni in se danih him navodil in naukov premalo drže. Vsi bi radi imeli leto za leto visoke cene, kadar pa gre za podporo in prizadevanje društva, takrat pa so gluhi. Vsi hmeljarji bi se morali poprijeti selekcijoniranja hmeljske rastline po nim že oblikiranih danih navodilih ter skrbeti za lepo obiranje, pravilno sušenje in pravočasno basanje hmelja. Preporetne selekcijoniranje bi se pa zamoglo najuspešneje vršiti potome zavoda, kateri bi se intenzivno in racionalno s tem pečal in imel v to svrhu tudi vsa potrebna sredstva na razpolaganje; takšen zavod bi bila kmetijska šola, katero naj bi država ustanovila v Žalcu, kot središče savinjskega hmeljarstva. Ker bi pa ta šola v prvi vrsti morala biti tudi praktična, morala bi imeti svojo lastno, popolnoma urejeno gospodarstvo. Širši javnosti ni znano, da sta Hm. dr. in Hmeljarna L. 1912. ustanovila v Žalcu »Oznanjevalnico za hmelje« t. j. zavod, kateri ima oblastveno pravico, označevati ali signirati hmelj iz Savinjske doline. Seveda bi se morala pravila in poslovnik pregledati in prilagoditi sedanjim razmeram, kar se bo tudi zgodilo v najkrajšem času. V prvi vrsti je pa država dolžna vse storiti, da se hmeljarstvo ohrani kot najzidatnejši vir blagostanja v Savinjski dolini, pa ne le, da se ohrani, nego tudi, da napreduje, kakor to tok časa zahteva. Pred vsem bi morala ustanoviti zgoraj označeno šolo, potem bi morala Hm. dr. izdatno podpirati z gnotinimi sredstvi v svrhu poizkusov z umetnimi gnojili, v svrhu potovalnega podkupa, prireditve razstav itd. itd. posebno pa takoj ustanoviti v polj. ministrstvu mesto za hm. konzulenta, kateri bi ustmeno podprl pri raznih ministrstvih vse prošnje Hm. dr. in v prosepah in povzdigo hmeljarstva. Za vse to je Hm. dr. že prošil, prosil in bo tako dolgo prošil, da bo končno uslišano. G. Lavrič pa naj nikar ne pozabi svojih rojakov in se še naj kaj oglasi v »Slov. Narodu«.

—g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca majnika na Kranjskem naslednja strokovna predavanja in sicer: V nedeljo, dne 6. maja 1. na Kolvratu pri Zagorju o samopomoči in o poljedelstvu (predavatelj ek. Jereb), 2. v Izlakah isto (predavatelj ek. Jereb), 3. v Žužemberku o reji bikov in telet na plemne in o sadjarstvu (predavatelj ek. Ambrož), Na Vnebohodu, dne 10. maja: 5. V Dvorski vasi o gnojenju z umetnimi in kmetijskim gnojem (predavatelj ek. Sustić), 6. v Poljanah o reji bikov in telet za plemne ter o sadjarstvu (predavatelj ek. Kofol), V nedeljo, dne 13. maja: 7. V Kotarju o kmetijstvu z ozirom na živinorejo ter o kmetijskih organizacijah (predavatelj ek. Gregorc), 8. v Temenici o poljedelstvu in živinoreji (predavatelj ek. Jereb).

Gospodarstvo.

—g Tedenski sejem v Zagrebu. Zagreb 28. aprila. Včerajšnji tedenski sejem je bil zelo slab. Včerajšnji tedenski sejem je bil zelo slab. Prignanih je bilo nekoliko bosanskih buš boljši vrste po 12,50—13 Din; slabše za klobasarije 10—11, teleta 1. 17,50—18,50, II. 16,50—17,50, sremeske svinje boljše 27,50—28,50, slabše 23—24,50. Razen tega je bilo prodanih nekoliko vozov sena po 162,50—175 Din za q. Obisk zelo pihel.

—g Tedenski pregled zagrebskega blagovnega trga, Zagreb 28. aprila. Poslovanje v preteklem tednu je bilo nekoliko živahnije, še in je bilo mnogo povprašanja po koruzi in moki za domačo konzum. Z inozemstvom se je malo kupovalo. Cene so približno notirale: Pšenica nekoliko čvrstejša 457,50—460, postavna baška postaja, rž ponudba ab Vojvodina 375—385, v teži 71—72 kg, ječmen za pivovarstvo 67 kg 325—335, za krmo 25 din ceneje, oves iskanje za konzum se je plačeval 290—300, bos. 5 Din manj, koruza ab Baška 265—270, iz Srema 275—280 po kvaliteti. Zaloge moke so izčrpane in ni nikakega eksporta, ker prihaja v poštev samo domači konzum. Cena je rodil porasta pšenice nekoliko čvrstejša in notira 6,875—7,1 dinar ab milin, otrobi 180—170 Din, brez eksporta in radi zelene krme promet neoznačen.

—g Slavenska banka d. d. v Zagrebu. Občni zbor za leto 1922. Dne 28. tm. se je vršil v Zagrebu redni letni občni zbor »Slavenske banke« za poslovno leto 1922, ki ga je ob 11. uri otvoril predsednik upravnega sveta, veleindustrialec G. Vladimir Arko ob navzočnosti mnogobrojnih delničarjev ali njih pooblaščenec. Iz poročila ravnateljstva proizhaja, da je bilo poslovanje zavoda v letu 1922, navzlic še vedno postojenčim težkotam v narodnem gospodarstvu nadvse povoljno. Ravnateljstvo se je poglavito brigalo za to, da kar najbolj dvigne mobilnost in likvidnost zavoda, v ta namen je raztegnilo svoje delovanje v vseh granah bančnega poslovanja in zlasti razširilo v koncern zavoda spadajočih industrijskih podjetij. Zagotovilo je Slavenski banki odločni vpliv in vodstvo majoritetnega sindikata v Trboveljski premožkopni družbi, in enako intenzivno je poslovanje v »Prometnem zavodu« za premož d. d. v Ljubljani, ki je kot urad za prodajo premož v tesni zvezi z imenovano premožkopno družbo. Razširilo se je delovanje »Jugoslavenske šumske industrije d. d.« v Zagrebu, a udeležba pri delniški družbi za tvornico in rafinerijo fosfatov »Zorka« Subotica, pri Cinkarni v Celju, končno pri »Prvi broski tvornici kovinskih predmetov d. d.« v Brodu na Savi je rodila najlepše gnotne uspehe. Na novo se je pod vodstvom Slavenske banke osnovala delniška družba »Metra« za izdelovanje trakov in pramenov v Mariboru in Ljubljani, »Topilnica svinca in srebra v Litiji«, delniška družba za konzerviranje morskih rib »Sardina« v Splitu, gradbena družba »Slograd« in novinarsko-reklamno podjetje »Aloma Company« v Ljubljani. Banka ima 20 podružnic v državi, a skoro bosta otvorili tudi novi podružnici na Reki in v Novem Sadu. Tudi število svojih filijal je povečalo v preteklem letu s prevežetjem večine delnic Slovenske banke v Ljubljani, katere razvija po svojih podružnicah v Ljutomeru, Dolnji Lendavi in na Vrhniki agilno delavnost v Sloveniji in v Prekmurju. Slavenska banka je razširila v preteklem letu znatno svoj južno ameriški posel, otvorivši samostojno agencijo v Buenos Airesu in podagencijo v Rosariu ter je ustanovila kr. pooblaščenca trgovske agencije v Argentini, Braziliji, Chile in Peru, kakor tudi končno Slavensko-amerikansko trgovsko družbo. Predložena bilanca izkazuje znaten napredek v vseh strokah bančnega poslovanja. Aktivna banka so narasla od K 861.633.543,80 leta 1921. na K 1.224.502.291,54, torej za K 362.868.747,72. Znatni napredek izkazuje osebni porast vrednostnih papirjev od K 42.892.778,90 na K 92.169.592,97. Vloge banke so narasle nampram stanju od 1. 1921 od K 327.177.538,52 na K 511.427.308,99, torej za K 184.249.770,47. Celokupni promet banke izkazuje naravnost rekordno število, ker dosega 142 milijard kron, za 87 milijard več kakor v letu 1921. Od bilančno izkazanega dobička od K 17.183.053,62 predložil je upravni svet dotacijo rezervnemu fondu od K 1.500.000, nenizskemu fondu za uradništvo od K 696.196,72 ter končno izplačilo 9% ne dividende, skupno K 13.500.000, dočim naj se ostanek, po izplačilu običajnih tantijem upravnemu svetu in nadzorstvu prenese na novi račun. Občni zbor je vzel poročilo o delovanju upravnega sveta in poročilo nadzorstva enoglasno in z odobranjem na znanje ter je po odobrenju zaključnih računov za leto 1922. sprejel predloge upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička ter enoglasno podelil upravnemu svetu kakor tudi nadzorstvu absolutorij. Nato se je vršila volitev dveh članov upravnega sveta in sta bila izvoljena gg. Marko Gjurčić iz Beograda in Josip Mikuličič, veleindustrialec iz Lime (Južna Amerika), sedaj v Zagrebu.

—g Četrti tovarna za vagoni v Jugoslaviji. Kakor poročajo iz Beograda je ministrski svet dovolil koncesijo neki francosko-belgijski družbi za zgradbo tovarne vagonov in lokomotiv v Smederevu. Država se je obvezala mesečno 200 vagonov tej tovarni v reparaturo dati.

—g Slovenska kuharica. Priredila S. M. Felicitas Kalinšek, šolska sestra in učiteljica na Gospodinjstvi šoli. Z mnogimi slikami v besednih in večbarvnih tabelah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. V Ljubljani 1923. Založila Jugoslovanska kuharica. Cena Din 220. Nova slovenska kuharica je knjiga, ki jo potažejo lahko tudi tuji narodom. Vzorna je v vsakozni po vsebini in opremljenosti. Dostojno priljubljena in razširjena knjiga »Prato, Süddeutsche Küche« je našla v Kalinškovi kuharici iskrenca, ki ji ni samo hvala, ampak, ki jo je v vseh ozirih presegla in nadkrajila. Ponosna knjiga ima 668 strani kvart formata. In 2508 kuharskih receptov ali navodil. Daji jo 193 barvnih slik, ki jih je posebej ustvaril slikar G. Dragotin Humek.

Smelo trdimo, da tako krasnih knjig, kot je Kalinškova kuharica nimamo Slovenci nič. Zato smo se čudili, da je cena knjige kljub Din 220 za današnje razmere upravičena, saj stane toliko na pol tako debela in na pol tako dobra nemška knjiga poljubne vsebine. Knjiga pa ni samo kuharica, ampak vsebuje prav razkošno opremljene slike gob ki rastejo na naši zemlji, ki jih je pridelal znan naš gobar Ante Beg. Te slike bi bile kras vsake botaniki. V uvodnih poljskih nas pisateljica seznani z najnavadnejšimi kuhinjskimi izrazi. Nauk o stari in mladi perutini, o divjačini, govedini, svinjini nima samo strogo kuharskega značaja ampak spada celo deloma v blagostanstvo. Strani 23—36 pa smemo imenovati ilustrirane slovenske gobarja, saj so tudi posnetek iz Ante Begove knjige: »Naše gobe«. Ta oddelek je pisan z veliko pridnostjo, tehtnim strokovnim znanjem in v krasni slovenščini. Človek misli, da bere botanično knjigo. Prijatelj narave bo našel v tem oddelku knjige obilo poučnega in zabavnega čtiva. Na strani 56 razpravlja Kalinškova o juhar. Tu najdeš vse, kar more, poželeti se tako razvaze zelodec, mesne, posne in gobove juhe, vse ti kipi na krožniku. Pri zakuhah ali prikuhah bodo našle naše gospodinjice, ki vedno godrnjajo, da po zimni ni kaj pametnega za kuhno, obilo izprememb in variacij, skuhanih na najokusnejši način. Knjiga je prirejena tako za one, ki žive v skromnih denarnih razmerah, kakor tudi za na bogatejši mize. Jajčna jedila bodo prav dobro služila za petkove jedi. O različnih pripravah govejega mesa, se mi zdi odveč pisati, opazjarm samo na gorke in mrzle omake, ki morajo zadovoljiti vsakega gurmana. Predidimo majoneze, prikuhe, obare, pašete, divjačine, perutnine in solate. Knjiga je tako obširna, da nam na tem mestu ni mogoče podati niti glavnih, še manj pa podrobne vsebine: s kratko besedo knjiga podaja vsakomur izbirno jedil, ki morejo priti pri nas na mizo. Prav izvrstno je poglavje o toplih in mrzlih pijačah, o vinskih odsekih, likerjih in marmeladah. Marsikateri gospodinja bo tudi nauk o kuhanem sadju in sočevju in o konzerviranju mesnih jedil prav dobrodošel. Posebno poglavje o vkuhananju sadja je tako praktično in nazorno pisano, da bo morda marsikatera gospodinja, ki do sedaj na tem polju še ni prekorajčila svojih želja, izpremenila želje v dejanje. Nauk o serviranju, je dasi kratek vendar izčrpen. Pri delanju jedilni listi za vse mesece leta so naravnost mojstrsko sestavljeni. Dodatek o samokuhalniku je prav poučen, potreben in varen. Abecedni seznamek zaključuje krasno knjigo. Se ničesa ne smem pozabiti. Slovensčina v kuharici je prav lepa, nikjer prisiljena ali iskana, izrazoslovje prav srečno zadeto, gostobesednost docela odstranjena, točnost in jasnost izraza vseposod. Knjigo priporočamo prav toplo; kdor ne ve, kaj dati domači hčerki za god, nevesti za darilo, ženi za božič, naj kupi Kalinškovo slovensko kuharico in veseli se hiši bo združil s koristjo v družini in okrasom v knjižnici.

—g Jos. Zupane: »Konzerviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo«. Ptuj, 1923. — 94 str. — Knjižica pod tem naslovom je izšla sedaj že v 4. tatisu, kar gotovo govori za njeno potrebo in praktičnost. Namen ji je, da razširja spoznavanje raznih načinov konzerviranja in uporabe sadja in povrtnin, upošteva pa predvsem one načine, potom katerih je mogoče v kratkem času in z malimi sredstvi konzervirati velike množine ter tako oskrbeti gospodinjstva s svežimi živili v dobi, ko teh v naravi takih ni mogoče dobiti. V potrebo racionalnega konzerviranja nas uvaža poljuden pouk o bakterijski in njihovi kvaričnosti; nadalje najdeš v I. delu knjižice vsa potrebna navodila o sušenju sadja, ki ga pisec po pravici smatra za najvažnejši način njegovega konzerviranja, in o vkuhananju sadja, o napravljanju sadnih kompotov, sokov, odcedkov ter neopojnih sadnih pijač, o prirejanju sadnih ždzrov (želaj) in mezz, sadnih paš in sadnih sirov, o raznih jagodnih vinih in sadnih likerjih. Poučuje nas torej o najraznovrstnejšem, v vsakem gospodinjstvu možnem uporabljanju sadja, ki pri nas še dolgo ni tako, kakor bi si ga iz narodnogospodarskih ozirov smeli želeli. Pri oddelku o sadjevcu in hrusevcu nas seznani pisec z razumnim ravnanjem pri napravljanju te zdrave pijače, govori pa tudi o njenih napakah ter o njihovi odpravi, oziroma preprečitvi. I. del zaključuje praktično navodilo o pripravljanju sadnega kisa za dom in prodajo. Vsi množičevilni recepti v knjiži so preizkušeni in prirejeni tako, da se sadno konzerviranje izvršuje po njih ob najnižje mogočih izdatkih; iz istega vzroka razkazuje pisec razno uporabo sadja pri drugih narodnih med prostim ljudstvom, ki gotovo stremi po dobri kvantiteti in kvaliteti, skuša pa to doseči z najbolj omejenimi stroški. Isto načelo opazujemo v II. delu, ki govori o konzerviranju povrtnin in sicer o konzerviranju v patentovanih steklenicah, v kislu ali v soli. Pri tem se ne obrača le na manj znano ali vsaj v kmetijskih gospodinjstvih manj navadno vkuhanje v konzervirnih in navadnih steklenicah, marveč daje tudi podrobna praktična navodila za obede udomačenno kisanje zelja in repe. Kot dodatek zaključuje knjigo navodilo o konzerviranju mesnih jedil v patentiranih kozarcih, ki je posebno priljubeno v odležljivi krajih, kjer je inteligentna, na pr. učiteljske porogste pristojne klicati na pomoč oblasti, da dobi slabo, a drago brano v vaški gostilni. Radi te tako raznovrstne, praktične vsebine smo prepričani, da se ob knjiži ne bodo spodlikali niti najnižji protialkoholniki, ker vsebuje recepte in navodila za napravljanje alkoholnih sadnih izdelkov; saj po drugi strani nim samim nudi dovolj navodil za brezalkoholno uporabo sadja. Knjigo, ki je pisana poljudno, preprosto in v vsakozni lahko umljivo, prav toplo priporočamo našim gospodinjstvom, gospodinjstvom šolam in tečajem, kakor tudi učiteljski osnovnim in meščanskim šol, ki umeva svojo nalogo o narodno-prosvetnem delu med ljudstvom tudi v racionalno-gospodarskem oziru.

Razne stvari.

• Nobelovo nagrado dobi ženska. V znanstvenih krogih govore o tem, da bo Nobelovo nagrado dobila letos Jeanne Adamsova iz Chicage, znana ustanoviteljica ženske lige miru in svobode.

• Stavka ameriških delavcev. Tajništvo združenja pomorskih transportnih delavcev, ki šteje 26.000 članov, je napovedalo danes stavko. Delavci zahtevajo zvišanje plače in 6 urni delavnik.

• Eksploatacija vodnih sil Gailleskega jezera. Razvoj tehnike je prišel tudi do svepisemskih mest. Na Gailleskem jezeru so začeli izkoriščati vodne sile. Koncesija je že odobrena, kapital za podjetje bo angleški in domači, pa tudi ameriški podjetniki bi radi pri tej priliki prišli do svojih računov v Palestini.

• Afrozim. So ljudje, ki so podobni oltarju brez tabernakla tako, da človek ne ve, kam bi položil najsvetejše. Bodi rahločuten, nikoli pa ne mehužež. Iz vsakega sila padajo plemenita zrna na tla, dočim ostanejo debela na njem. Genij preseneča in obogati ljudi, talent pa olepšuje njihovo življenje. O svojih željah in pookojnih lahko vedno misli, toda govori o njih samo z onimi, ki so tega dostojni, kajti drugim so te stvari tuje.

• 2000 mark za eno jagodo. Na praških trgih so se pojavile prve jagode. Ker pa so jagode v tem času še precej redke, so tudi precej drage. Ena jagoda stane 3 Kč, kar znaša po sedanjem kursu 2000 mark. V Nemčiji je cena znatno nižja, kajti tam prodajajo jagode po 500 mark.

• Vnuč Puškina. V Petrogradu se nahaja v težkem gnotnem položaju vnuč A. Puškina Grigorij Aleksandrovč Puškin z ženo in 4 nedoletnimi otroci. Edina delavna moč je žena, ki služi kot učiteljica in dobi vajo pičlo plačo. G. Puškin je ohranil biblioteko svojega velikega deda, ki jo je izročil 1917 leta Puškinovi akademiji znanosti. Uprava akademskih gledališč je priredila dobrodelno predstavo v korist gladoječemu vnuču Puškina.

• Ford najbogatejši mož v Ameriki. John Rockefeller mlajši dobiwa letnih obresti od delnic v raznih petrolejskih podjetjih 12.000.000 dolarjev čistega dobička. Delnice so vredne najmanj 410 milijonov dolarjev. Oče ima več delnic nego sin. Stari Rockefeller dobiwa obresti 75 milijonov na leto samo pri petrolejskih delnicah. Bogatejši od Rockefellerja je Ford, ki »zasluži« na mesec 12 milijonov dolarjev, torej na leto okoli 150 milijonov dolarjev. Ford pravi glede avtomobilov, da vsak njegov avtomobil da več dobička Rockefellerju kot pa njemu, kajti Rockefeller prodaja gasolin za avtomobile, katere izdeluje Ford.

• Uspehi francoske aviacije. Danes ima Francija najmočnejše zračno brodogradništvo prvovrstnih zrakoplovov znaša 1260, od katerih je 980 namenjanih za zaščito Francije same, ostalih 810 pa za obrambo kolonij. Francoske tovarne izdelujejo letno okrog 3300 aeroplanov in glasom narčja, ki se izjavja, bo imela Francija 1925 leta 4000 bojnih zrakoplovov, od teh 2180 prvovrstnih. Število angleških prvovrstnih zrakoplovov je znašalo do sedaj 371 od njih je namenjeno za zaščito obale samo 60 in če Angleška ne izpremeni svojega načrta, bo razpolagala 1925 leta z 1000 aeroplani. Ta položaj je začel vznemirjati angleške politične kroge in vprašanje aviacije je prišlo tudi pred parlament. Minister za zrakoplovstvo je zahteval za tekoče leto kredit v znesku 18½ milijonov f. št. in naglašal, da mora Angleška računati s 35 milj. f. št. ki bodo obtežili proračun v slučaju če hoče imeti zadostno zračno brodogradnjo. Če upoštevamo dejstvo, da Nemčija v pogledu zrakoplovov kakor tudi oborožene moči sploh, ne predstavlja po vojni nobene nevarnosti, je jasno, da se oboroževanje Angleška z aeroplani za vsak slučaj proti Franciji.

• Nove izkopnine v Pompejah. V »Tempsu« so se pojavila poročila o novih izkopninah v Pompejah, kjer se je posrečilo v zadnjih 10 letih doseči izredne uspehe. Te izkopnine, ki bodo v kratkem dostopne širši javnosti, se razlikujejo od prejšnjih v tem, da so popolnoma ohranjene in izgledajo kakor pred 2000 leti, ko je lava zasula mesto. Glavna zasluga pri tem gre voditelju akcije V. Spinazzoli, ki se je na temelju študij in eksperimentov preprčal, da je treba pri odkopavanju zasutih hiš postopati drugače kakor dosedaj. Mesta ni uničil potres, marveč izbruh Vezuva, ki je povzril z debelo plastjo lave in pepela vsa živa bitja in vse prostore. Toda pod to plastjo so ostale vse hiše in vsi predmeti nepoškodovani, kar je bilo znano Spinazzoli in zato je bil pri svojem delu zelo previden. Previdno, košček za košček je odkopal in danes lahko pokaže svetu del Pompej, kjer se natančno vidi človeško življenje pred 2000 leti. Nove izkopnine hiše so večinoma razkošne, kajti v tem delu mesta so po leti stanovali mestni bogataši. Našli so dobro ohranjene slike, večinoma iz rdeče in rumene barve. Že davno je znano, da je katastrofa zadela mesto v času volitev, našli so že mnogo volilnih napisov, toda nov del mesta je moral biti posebno vnet za politiko kajti tu kar mrgoli volilnih proklamacij. Vsa trupla in okostnjake je Spinazzola posušil in pustil jih je v istem položaju, kakor jih je zasula katastrofa.

Darila.

— Za slepe in polslepe otroke. Da se omogoči potrebna šolska izobrazba slepih in polslepih otrok, jih je do 10. maja prijaviti v mestnem ekspeditu na magistratu.

Glavni urednik
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneja in trajnije so kakor usnjeni
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi

Bele oblečke
ZA BIRMANKE, kakor tudi SPODNJE OBLEKCE IN DRUGO PERILO zraven, NUDI v velikih izbiri PO NIZKIH CENAH TVRDKA P. in L. GO. RICAR, »PRI IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 4497

Stanovanje v Trstu
v ulici del Bosco, obstoječe iz dveh sob, sobice in kuhinje, SE ZAMENJA za enako v LJUBLJANI. — Ponudbe na gosp. Czurda, Vevče, p. Dev. Marija v Polju. 4510

Gospojica
k djetetu od 1½ godine sa posnvanjem dječje njege sa hrvatskim i njemačkim jezikom TRAZI SE. U šivanju vješte imadu prednost. — Cij. potanje ponude uz priklop fotografije na upravu »Slov. Narod« pod »Hrvatska/4520«.

Kot kompanjon
ŽELIM PRISTOPITI, ov. IŠČEM KOMPANJONA ZA KUČAVNICARSKO ALI SORODNO OBRT. — Ponudbe pod »Ključavničar/4516« na upravu »Slov. Narod«.

Knjigovodja,
prvovrstna moč, samostojen, več srbohrvaščine, SE SPREJME TAKOJ PROTI DOBRI PLACI v manjše industrijsko podjetje v najljepšem zdravilišču v Sloveniji. Služba stalna. — Ponudbe na upravu »Slov. Narod« pod Prvovrstna moč/4502.

Pisemski papir v kasetah in mapah
priporoča
NARODNA KNJIGARNA

Tvrška J. Premelč v Ljubljani
izreka zavarovalni družbi »VARDAR« za točno in kulantno likvidacijo vlomne odškodnine najiskrenejšo zahvalo ter priporoča gorenjo zavarovalno družbo vsakemu kar napolneje.

Silotvornice
na paro, surovo olje, bencin, plin.
Stroji
za obdelovanje lesa, železa, pločevine, transmisije.
Velika zaloga. Ugodne cene.
Kürt & Co, Wien XII,
Schönbrunnerstrasse 171.

Pravkar je izšla NOVA KNJIGA
ESSAVER MEŠKO:
Naše življenje
Cena Din 18.— Po pošti Din 21.—
Narodna knjigarna v Ljubljani,
Prešernova ulica 7.

Lovski voz, blagajna
(Wertheim št. 2), oboje dobro ohranjeno, ter JEZICE, NA-PRODAJ. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4504

Prodajalka
ZA MODNO TRGOVINO SE TAKOJ SPREJME. — Kje, pove uprava lista. 4477

Pes-doberman
eno in pol leta star, na pol dresiran, NAPRODAJ. — Ponudbe na Marijo Figar, Bršljin-ovo mesto. 4499

Harmonij
KUPU Čitalnica v Zalogu pri Ljubljani, kamor se naj naslovi tudi ponudbe do 10. maja t. l. 4498

V najem se odda RESTAVRACIJA IN KAVARNA pri kopalšču »Term« v Laškem. 4507

Kompletno pohištvo
(salon, spalnica in soba za službo, kuhinja, servis iz porcelana in stekla) kakor tudi orodnarijska soba in čakalnica z instrumentirjem za kirurgije, ženske in zobe, se radi smrti, tudi deljeno. POCENI PRODAJ. — Franci SCHEICHEN, BAUER, PTUJ. 4506

Elektromonter IŠČE ODGOVARJAJOČE MESTO.
Ponudbe pod »Nadmontera, Elektrarna Gruha-Dubrovnik. 4511

Motorno kolo
(Motozavod M. A. G.), 5 HP, 2 cil., s prestavi, v najboljšem stanju, SE PRODA. Kupec dobi enoletno jamstvo. Vpraša se pri Janko Mazi, Križevniška 10/L. 4496

IŠČEJO SE trgovski potniki,
ki potujejo stalno po Sloveniji v svrhu razpečavanja različnih, obče potrebnih predmetov. Vpraša se v trgovini Viktor Bohinec, Ljubljana, Dunajska cesta 21. 4440

Knjigovodkinjo
(bilančnico), vajeno tudi drugih pisarniških del, SPREJME delniška družba v Subotici. — Ponudbe na upravu »Slov. Narod« pod »Knjigovodkinja/4377«.

Kdor si želi pri solidni tvrdki nahaviti okusno
pohištvo
po nizkih cenah — tudi na obroke — naj pošlje svoj naslov na upravu lista pod »Pohištvo 4428«.

Šestdesetžni AUTO,
izvrsten motor in dober gum (v Mariboru) SE TAKOJ POCENI PRODA. — Naslov v anončni pisarni Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 4484

Naprodaj ie
PO ZELO NIZKI CENI okoli 3 m² desk tretje vrste, dalje 3 m² različnega tramovja, kakor tudi nekaj oken od herake. — Povprašati ie v gostilni Celare, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta šte. 165. 4476

Izprašan strojnik,
jugoslovanski državljan, izkušen strojni ključavničar in strugar, z elektr. strokovnim znanjem, prakso v ravnanju Diesel-motorjev, a strokovno izobrazbo, ZELI PREMENITI SLUŽBO. Prevzame tudi vodstvo reparaturne delavnice (samostojno mesto začeljeno). — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4327

Kupim akumulator
za električno luč (220 Volt). — Ponudbe na upravu »Slovenskega Naroda« pod Akumulator/4450«.

Pes-doberman,
odlikovan, črn, jako lep, čistokrvne pasme, SE UGODNO PRODA. — Naslov pove uprava lista. 4470

Proda se HIŠA
z vrto: v Novem mestu 21. — Več se izve pri M. Komman, Slovenska ulica 6, Maribor. 4471

Med naprodaj!
Imam 700 kg najfinjšega istočnega medu naprodaj. Cena 25 Din za kg. — Metlika šte. 25. 4429

Parcela
v lepi legi SE PRODA pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod »Cena 60 Din/4360« na upravu »Slov. Narod«. 4420

Iščem šoferja,
kateri bi bil uporaben tudi v trgovini. — Ponudbe na: Viktor BOHINEC, Ljubljana, Dunajska c. 21. 4439

Gdčna. magistra
(ali magister) SE SPREJME TAKOJ ALI FOZNEJE. — Ponudbe z nevedbo plače poleg prostega stanovanja, hrane in perila na lekarnarja G. PRO. CHE, BRČKO, Bosna. 4461

Bombaž
v vseh barvah došel, ter se dobi vsako količino pri tvrdki
Karol PRELOG, Ljubljana, Stari trg št. 12. 4341

Lepo posestvo
na Stajerskem z vso novo hišno opravo kakor tudi vsem inventarjem v najlepšem redu, SE PRODA. — Naslov: A. MEUZ, Slovenska Bistrica. 3704

Inženjer arh.
z večletno prakso IŠČE NAMEŠČENJE pri večjem stavbnem podjetju kot projektant in konstruktor. — Tozadevne ponudbe se prosijo vpslati pod »Arhitekt G/4452« na upravu lista.

IŠČEMO spretnega in zane Iščemo pretnega in zanesljivega

zastopnika,
ki bi vzel na potovanja po Sloveniji s seboj tudi v vsaki hiši potrebno F anilo. — Ponudbe pod »Gotov uspeh/4463« na upravu »Slov. Narod«. 4463

Dežni plašči
za dame in gospode v cenah Din 500 do Din 1000
Specialna zaloga
DRAGO SCHWAB, Ljubljana
pod Narodno kavarno

Iščem pleskarja
in SOBNEGA SLIKARJA, ki ie neoznčen v teh strokah popolnoma izobrazben, vti stalni mesečni dobro plačani namestnik. Prednost: on, ki razumejo in se njeje in lakiranje vozov. Opravi bo zgoraj neveden opravila izključno le pri mojih stavbah in mojih podjetjih. Stanovanje in hrana v hiši. — Ponudbe na: A. KAJFEZ, Kočevje. 4408

Sprejemem takoj
SEST DOBRIH STAVBNIH in DVA POH STVENA M. ZARJA. — FLORIAN STRAUSS, TUZLA. 4462

Jajca za valjenje
od rca in purlo
proda Josip Kosler,
Selenburgova 3. 4527

Gospod
se sprejme na stanovanje. Naslov v upravi Slovenskega Naroda. 4529

Po ugodni ceni SE PRODA
živja v Spodnji Šiški v obsegu 1028 m², zelo pravna za zidanje dveh ali treh hiš. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4420

PRISTNI tirolski lodni
za športne obleke, solidno in trpežno blago pri tvrdki
L. A. E. Št. bernad, Ljubljana, Mestni trg 10

Premog, cement in strešna opeka
stalno v zalogi pri
H. Petrič, Ljubljana
Dunajska cesta 33.
Telefon 366
Skladišče: »Balkan«.

VELIKA ZALOGA
raznvrstnih otroških vozličkov, lesenih vozličkov na 4 kolesih dvočkolesa najnovejšega tipa, malih najnovejših motorčkov, šivalnih strojev in vsakovrstnih delov. Pnevmatika na debelo na drobno po ceni. Sprejemo se tudi vsa popravila.
»TRIBUNA«, tovarna dvočkoles in otroških vozličkov in delov. LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Zahvala.
Vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi naše preblage mame, žene, sestre in teke, gospe
Fanči Lukež
z nami sočustvovali, jo tolažili in duševno dvigali v njeni dolgotrajni, trpljenja polni bolezni ter jo sprejeli na njeni zadnji poti k večnemu počitku, izrekamo tem potem najiskrenejšo zahvalo.
Posebna in iskrena zahvala g. dr. Jenko-Groverjevi, g. dr. Janežu Demšarju in vsem jg. zdravnikom, ki so ji nudili telesnih in duševnih ojašav, g. p. Pristovu in g. Avgustu Severju za njihove številne obiske in iskrene tolažbe, g. Francu Rifejnu za njegovo nad vse požrtvovalno duševno podporo blagorokojnic, kakor njenemu možu, ves čas njenega dolgotrajnega trpljenja, zlasti pa ob smrti uri.
Najiskrenejša zahvala poštni in brzojavni direkciji za nakljudenost in dobrohotnost vsem tovaršem nameščencem računsko in poštne uprave.
Ljubljana, 30. aprila 1923.
Zahvala ostali.

Zahvala.
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem se zahvaljujemo najiskrenejše za vse izraze prijateljskega, tolažkega sočustvanja ob smrti naše nepozabne mame oziroma stare mame in tače, gospe
Filipine Smola
vdove po višjem sod. svet. v pokolu.
Izrekamo našo udano zahvalo darovateljem krasnega cvetja in onim, ki so v tako velikem in častnem številu sprejeli našo dobro mamo na njeni zadnji poti.
Ljubljana-Novo mesto, dne 27. aprila 1923.

Važne gospodarske knjige.
SLOVENSKA KUCHARICA.
VELIKA IZDAJA
z mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. FELICITA KALINŠEK. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—. — Obširna kniga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem panirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih ie izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavje o gobah, njih najdiščih, uporabi in spoznavanju ie napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovstvo ne premore teko obširne in lepo opremljene kuhinjske knjige.
PRAKTIČNI SADJAR.
Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. — Tudi ta knjiga prekaša vse priakovanje; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina ie tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema ie tako okusna, da ie posebno v današnjih časih nismo več vajeni.
Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku ie imelo založništvo za obe knjigi ogromne dobavne stroške in ie prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in vsled tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mera mora zdržati založništvo te dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., na kar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.
Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o kon. serviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinjie in dekleta priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—.
Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga izpopolnjuje prvo in velja Din 20.—
Breskev in marelica. Navodila kako ju vzgajamo in oskrbuujemo. Priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaje nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.
Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi tatis priredil F. ROJINA s dodatkom ALBERTJEV-ZNIDERSIČEV PANJ, in kako v nem čebelarimo. priredil M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena za to knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati s kranjci in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—.
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA ŠT. 1
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)
KAPITAL in REZERV Din 17.500.000.—
:: Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje ::
Telefoni: 139, 146, 458

POPRUZNICE:
Maribor
Novo mesto
Rakov
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:
Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ul.)

Prazno sobo

za pisarno s posebnim uhom v sredi mesta iščemo za takoj ali pozneje. (Poslovanje s strankami minimalno.) Cenj. ponudbe na upravo lista pod **Mirna stranka 4379**

36 vagonov rabljenih poljskih tračnic,

profil 81/14, 2 kg ter drugi material za poljsko železnico **se takoj jako ceno prodaja.**

Vprašanja na upravo Slov. Naroda pod **Priložnost 4495.**

Štev. 728.

4508

Dražba vina.

Ormoška mestna občina boprodala potom javne dražbe približno 100 hl vina lastnega pridelka, (mali rizling, silvanec, burgundec, žlahtnina in rulandec) letnik 1923 iz znanih vinogradov Jeruzalem-Vinski vrh. Licitacija se bo vršila v nedeljo dne 13. maja ob eni popoldne v občinski pisarni.

Inžener - montanist.

Iščemo obratnega asistenta za železo-livarno. Ponudniki s prakso ali brez prakse, slovenske narodnosti z dovršenimi študijami na tehnični visoki šoli naj vložijo svoje ponudbe na

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Naznanilo otvoritve.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnem otvorila

gostilno „Koroški dom“
na Poljanski cesti št. 11.

Papovrstna kuhinja, solidna postrežba, dolenska in štajerska vina; toči tudi preko ulice.

Sprejemanje abonementov po zmernih cenah.

Mara Škofič

Suhe hruške,

maslovnice, prvovrstno blago razpošilja samo na veliko tvrdka M. SBIL, Mokronog. 4478

130.000 kron posodim

za več let dočlenemu, ki bi mi dal namesto obresti stanovanje iz dveh sob, kuhinje in prti-klin, najraje v novi hiši v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4334

Pisalni stroji, i. t. d.

mehanična delavnica (popravljalnica) Ljubljana, Solenburova 6-1 **L. BARAGA.**

Iščem stanovanje

ZA TAKOJ. Veliko, svetlo, solčno, s kopalnico, električno lučjo v sredini mesta. Plačam do 15.000 Din letno. — Ponudbe pod »inženjer/4340« na upravo »Slov. Narod«. 4334

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje Hugon HIBER, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (nasproti Križanske cerkve). 4391

Vrtnice,

nizke in visokodebelne, lepih novih vrst, ter cvetlične dekoracije oken in balkonov, priporočam sl. občinstvu

ANTON FERANT, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 4445

Išče se obratovodja

ZA VELIKO PARNO ZAGO. popol. na več v lesni stroki. Poleg plače se stanovanje, kurjava in razsvetljava. Nastop takoj, najkasneje pa s 1. junijem t. l. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4426

ISČE SE strokovni družabnik

z večjim kapitalom za ustanovitev obsežne prvovrstne meš. trgovine na deželi. Vse ugodnosti takoj na razpolago. Agilni imajo prednost. — Ponudbe pod »Kapital/4473« na upravo »Slov. Narod«. 4426

Pozor! Nizke cene.

Oglejte si veliko zalogo otroških vozičkov, dvokoles, motorčkov, šivalnih strojev in pneumatike. »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov. 2356 LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4.

Moške srajce

bele in v modnih barvah, vsakovrstno perilo za dame in otroke, le prvovrstno domače delo, kupite najceneje edino pri tvrdki

F. in J. Gorlihar »Pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

„DIAMALT“

Pozor pekli »DIAMALT« tovarne Hauser in Sobolka, Dunaj-Stadlau, v predvojni kakovosti se zopet dobi pri glavnem zastopniku za Jugoslavijo

EDUARD DUŽANEC, Zagreb Skladšča: Strassmayrjeva ul. 10.

Za mesto Ljubljano dobi se »DIAMALT« v pekarni **VILJEM BIZJAK, Gospodarska cesta 7** po originalni tvorniški ceni. 3123

Nepromečljive dožne plašče

za dame in gospode priporočam tvrdka

A. & E. Skaberne Ljubljana Mestni trg 10

Klavirska delavnica

R. WARBINEK Ljubljana Milsterjeva ulica 5.

Popravljam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno.

Trstjezastrope

izdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množicah znaten popust. **ANTON STEINER**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.

Pozor!

Originalna NOVA PUCHOVA DVOKOLESA s torpedom in dobri pneumatiki po Din 1900. — Več najnovejših MOTORJEV, novih in rabljenih in različnih OTROŠKIH VOZIČKOV SE POCENI PRODA. »TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovaška cesta 4. 3916

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“

~~~~~

Zaloga klavirjev in pianinov najboljših tovarov Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Wölzl, Schweighofer, Original Stiglitz Ltd. Tudi na obroke. Tudi na obroke. Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilsarjeva ulica številka 5.

Jamski les

smrekov ali jelkov od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsako množino franko vagon kranjskih postaj: **Sentjanški premogovnik, Krmelj, Dolenjsko.** 417

Vse vrste trdega in mehkega lesa

prevozujemo za rezanje v različnih dimenzijah na naši parni žagi, mesečno 500 — 600 m³. Plača po dogovoru. Istotam se prodajajo brusci, hrastovi in smrekovi odpadki, zadnji vezani v snopi. Vsa pojasnila daje **Franjo Brinc, d. d. paroplovna, Črnomelj.** 2629

Cenjenemu občinstvu naznanjava, da sva prevzeli staro, dobroznano trgovino s papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami

Karol Till na Kongresnem trgu 8.

Skušali bodeva svoje odjemalce kar najbolj mogoče zadovoljiti s solidnim blagom in zmernimi cenami.

Priporočava bogato izbiro vsakovrstnega pisemskega papirja v kasetah in mapah. Umetnikom-slikarjem priporočava svojo zalogo najfinejših oljnatih in drugih barv, pastelov i. t. p.

Razstava in prodaja originalnih slik naših domačih umetnikov.

Minka Pokovec in Ana Gruber.

Delniška glavica in rezerve Din 36,000.000'—

Ustanovljena l. 1900.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

naznanja

da se preseli iz dosedanjih poslovnih prostorov, Stritarjeva ulica št. 2. v poslovne prostore v

novodograjeni lastni bančni palači na

Dunajski cesti št. 1,

v katerih prične poslovati 2. maja 1923.

Naslov za brzojavke: Banka, Ljubljana.

Telefon št. 261, 413, 502; devizni odd. št. 503 in 504.

Podružnice

Brežice, Celje, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Gorica.